

Mesačník NITRA – november 2004

Zločin a bulvár

Na prelome tisícročí sa zločin a vedno s ním i bulvárne pletky dožili slávy, s akou nikdy nerátali. A chuť na nich rastie stále viac a viac. Slovensko sa varí v kotle kriminalizácie a bulvarizácie, vareška sa krúti raz doprava, raz doľava, zavše okorení sa súkromím, poriadne prepieraným na verejnosti. Blázinec dňa sa zvykne završiť vraždou, či vlámačkou, zaradenou ako lahôdka na začiatok večerných správ. Ak sa v ten deň nestane nič povšimnutia hodné, tak nám televízia naservíruje aspoň tragickú nehodu. Krv, krv a ešte krv. Postupne prichádzame na to, že tajomstvo zla si nás pokoruje. Zvykáme si naň ako na kvety v záhrade a tešíme sa, že nás zlo obišlo.

Zároveň túžime po cudzom živote. Ako lovci v džungli prahneme po podrobnostiach o živote, ktorý žijú druhí. Chceme poznať pikošky - kto, s kým, kam, ako? Dozvieme sa, že ona má nové poprsie, on novú milenku, jej prilepili dlhé vlasy a jemu zariadili byt podľa najnovších trendov. Nežijeme svoje sny a ideály, neteší nás kultúra a umenie, ale zlo a klebety, ktoré číhajú na nás zo všetkých strán, aby nás pokorili.

Ludia, uvedomte si, že zlo, ktoré vidíte a informácie, ktoré konzumujete, sú tajomstvom o vás a vašom vnútre. Od zločinu aj od bulváru očakávame dôvernosti a detail - čosi ako klebety, ktoré rozvíjajú fantáziu a očisťujú ich všedné a nudné životy. S dialľkovým ovládačom v ruke každý deň hlasujeme za zločin a za pletky o tzv. „celebritách“, aby sme zmiernili neurózu svojej mizérie a bezmocnosť slušných ľudí. Prepáčte, vás sa tieto riadky netýkajú.

Ludmila Synaková

1. strana

Naši mladí hudobníci v Austrálii

S hudbou obleteli svet

Začiatkom októbra odcestovala do Austrálie 16-členná delegácia pedagógov a žiakov zo Základnej umeleckej školy Jozefa Rosinského v Nitre. Návšteva nášho partnerského mesta Gosfordu sa uskutočnila na základe partnerských kontaktov, ktoré sme s týmto austrálskym mestom nadviazali ešte v roku 1987.

Kvôli veľkej vzdialenosti zostala zmluva o družobnej spolupráci na dlhé roky ležať ladom a stal sa z nej formálny dokument. Našťastie, súčasnosť oveľa viac praje kontaktom medzi ľuďmi. A tak pred dvoma rokmi došlo k znovu obnoveniu zmluvy o partnerskej spolupráci medzi týmito mestami, vzdialenými od seba tisícky kilometrov. Partnerstvo medzi predstaviteľmi oboch samospráv sa postupne pretransformovalo do recipročných projektov v oblasti kultúry. Výpravu viedla Ing. Katarína Macúchová, koordinátorka partnerských vzťahov Mesta Nitry, ktorá po návrate na Slovensko zdôraznila, že išlo o reakciu na recipročný projekt, ktorý nadväzoval na vlnajúcu návštevu Konzervatória z Gosfordu v Nitre počas Veľkonočných sviatkov.

Vo vzdelávacej časti projektu „Hudba, ktorá obletí svet – hudba spoza oceánu“, našťudovali mladí hudobníci spolu so študentmi Konzervatória v Gosforde jedenásť orchestrálnych skladieb európskych klasikov, slovenských a austrálskych autorov, ktoré spolu so sólovými a komornými vystúpeniami uviedli na štyroch celovečerných koncertoch. Na úvodnom koncerte sa ako hosť zúčastnil aj veľvyslanec Slovenskej republiky v Austrálii Peter Prochávka, ktorý netajil svoje prekvapenie nad realizáciou projektu takéhoto rozmeru. Vyslovil presvedčenie, že aj v budúcnosti bude nápomocný pri realizácii ďalších kontaktov medzi takto vzdialenými mestami.

Ako nám povedala pedagogička ZUŠ Alica Rétiová, z koncertov mimo Gosfordu si hudobníci veľmi cenia možnosť svojej umeleckej prezentácie na Konzervatóriu v Sydney.

Konzervatoristi účinkovali aj vo vysielaní Rádia ABC, kde Ing. K. Macúchová, koordinátorka partnerských vzťahov, predstavila naše mesto prostredníctvom web stránky. Rozhovor pre rádio absolvovala spoločne s Chrisom Bermanom, riaditeľom Konzervatória v Gosforde, ktorý Nitru navštívil vlani. Ako priznal do éteru, Nitre je čo závidieť, pretože v porovnaní s Gosfordom je to krásne starobylé mesto, ktoré sa môže pochváliť vzácnymi historickými pamiatkami.

Žiaci nitrianskej ZUŠ účinkovali aj v chráme anglikánskej cirkvi, vystúpili pred miestnymi komunitami i pre Rotary Club v Gosforde. Vystúpenia našich hudobníkov zaujali austrálsku verejnosť i odborníkov. Reportáže z návštevy priniesli aj niekoľké austrálske denníky.

„Sme dve partnerské školy, ktoré sa výborne dopĺňajú. Naše stretnutia sú inšpiratívne pre obe strany. Na našich žiakov si najviac oceňovali nielen hudobné individuálne výkony, ale aj flexibilitu v orchestri a koncentráciu a sebadisciplínu pred koncertným vystúpením,“ povedala Alica Rétiová, umelecká vedúca projektu.

Delegácia sa zúčastnila na oficiálnom prijatí na tamojšom mestskom úrade, kde ich privítal primátor Malcolm Brooks, prednosta mesta Peter Wilson a za účasti veľvyslancu Petra Prochávku s rodinou a predstaviteľov Združenia partnerských miest.

„Tento projekt je veľmi dôležitý pre obe strany, lebo jeho úspešná realizácia potvrdzuje fakt, že kooperácia medzi takto vzdialenými mestami má svoje opodstatnenie. Deti prišli domov s obrovskými dojmami a návšteva prispela k ďalšiemu rozvoju priateľských kontaktov medzi mestami Gosford a Nitra,“ skonštatovala Ing. K. Macúchová.

„V rámci partnerských vzťahov slovenského umeleckého školstva je tento projekt kultúrnej výmeny a spolupráce určite ojedinelý. Pre našich žiakov a pedagógov je to úžasná skúsenosť. Stretli sa so srdečným prijatím, čakali ich priatelia a rodiny detí, ktorí navštívili ZUŠ J. Rosinského a mesto Nitra na jar minulého roku. Vraciame sa s hlbokými dojmami a mnohými poznatkami, ktoré určite obohatia náš hudobný rast a aj ľudský rozmer,“ dodala Alica Rétiová. (f's)

Do rámčeka:

V Austrálii koncertovali a Nitru reprezentovali: Martina Bednárková (flauta), Matej Galgóci (husle), Dominika Titková (klavír), Kornélia Smiešková (klavír), Kristína Prablesková (klavír), Peter Hrdý (spev), Michal Petřík (husle), Jana Cucorová (violončelo a klavír), Zdena Cucorová (klavírny sprievod), Juraj Janík (klavír), Petronela Szollosziová (flauta), Peter Kazán (klarinet), Alica Rétiová (klavírny sprievod), Katarína Kubošiová (flauta).

Hrali diela Mozarta, Bizeta, Debussyho, Martinu, Schumanna, Piazzolu, Griega, Handela, Suka. Výpravu viedla: Ing. Katarína Macúchová, koordinátorka partnerských vzťahov Mesta Nitry.

1.-2. Strana

Bohatý program rokovania zastupiteľstva sa „rozložil“ na dva dni

Dvojdnové zasadnutie

Primátor Nitry Ferdinand Vítek otvoril a viedol v poradí už 25. riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo vo štvrtok 30. septembra a jeho druhá časť netradične v sobotu 2. októbra.

Pri kontrole plnenia uznesení z predchádzajúcich zastupiteľstiev MsZ odporučilo primátorovi rokovať s firmou ZEON a zástupcami domnelých vlastníkov o mimosúdnej dohode vo veci usporiadania majetkových vzťahov k predmetným pozemkom tak, aby sa mohla uskutočniť výstavba v súlade so zmluvou medzi mestom Nitra a firmou Citygrove, resp. jej nástupcom firmou ZEON. MsZ odporučilo rokovať so zástupcami spoločnosti RADAR, s.r.o. a PD Čakajovce o uzatvorení nájomných zmlúv zo strany mesta s 1-mesačnou výpovednou lehotou so záväzkom uhradiť prípadné škody vzniknuté na poľnohospodárskych kultúrach do výšky znaleckého posudku, najviac 20 tisíc Sk. MsZ prerokovalo a vzalo na vedomie správu o vybavovaní sťažností a petícií za prvý polrok tohto roku.

V ďalšej časti rokovania poslanci prerokovali správu o výsledkoch kontroly včasnosti vybavovania podaní na odbore stavebného poriadku a na finančnom odbore – oddelení miestnych daní a poplatkov MsÚ. Vzali na vedomie správu ako aj opatrenia na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou a hlavnému kontrolórovi uložili vykonať kontrolu plnenia opatrení v termíne do konca roka. Na MsZ sa rokovalo o výsledku kontroly zameranej na zistenie stavu pripravenosti a realizácie investičných akcií zaradených v rozpočte mesta na tento rok. Hlavnému kontrolórovi udelili vykonať kontrolu plnenia opatrení k 30. novembru t. r. Zastupiteľstvo prerokovalo a vzalo na vedomie informatívnu správu o Riadiacej štruktúre Mestského úradu v Nitre. Vyhodnotili plnenie rozpočtu Mesta Nitry za I. polrok t.r., pričom vyslovili výhradu k nízkemu plneniu rozpočtu vo výdavkovej časti rozpočtu. Poslanci prerokovali návrh príjmovej časti rozpočtu a požiadavky do návrhu rozpočtu mesta Nitry na rok 2005. Schvaľuje navýšenie príjmovej časti rozpočtu na budúci rok o 5 mil. Sk – príjem zostatku z predchádzajúceho roka na celkovú sumu 788 236 tis. Sk, ako i nevyhnutné výdavky do návrhu rozpočtu na rok 2005, nevyhnutnú dotáciu z rozpočtu mesta pre Mestské služby, Správu športových a rekreačných zariadení, pre školstvo – na prenesené kompetencie, pre Správu materských škôl a vzalo na vedomie orientačné limity jednotlivých rozpočtových kapitol predložených finančným odborom. MsZ prerokovalo a schválilo rozpočtové opatrenia v rozpočte mesta na tento rok, vrátane schválených zmien. Poslanci súhlasili s návrhom rozpočtov ZŠ a rozpočtu Správy materských škôl (SMS) na tento rok podľa návrhu. MsZ prerokovalo návrh na zmenu rozpisov finančných prostriedkov na prenesené a originálne kompetencie na úseku školstva na tento rok a splnomocňuje riaditeľov jednotlivých škôl na úpravu rozpočtov mzdových prostriedkov vrátane odvodov. Poslanci schválili aj návrh na rozpočtové opatrenie v rozpočte príspevkovej organizácie Správa športových a rekreačných zariadení na rok 2004 podľa predloženej alternatívy. Vyslovili podporu výstavbe Pamätníka obetiam komunizmu a na území mesta vyhlásili verejnú zbierku na podporu výstavby tohto pamätníka. Vzali na vedomie návrh na doplnenie členov Komisie pre verejnoprospešné služby, dopravu a životné prostredie MsZ, vzali na vedomie vzdanie sa Ing. Jozefa Belicu členstva v Komisii pre školstvo, mládež a telesnú kultúru MsZ a zvolili ho za člena Komisie pre verejnoprospešné služby, dopravu a životné prostredie MsZ. Ing. Jaroslava Dobiša zvolili za prísediaceho sudcu z radov občanov pre Krajský súd v Nitre na obdobie 4 rokov od zloženia sľubu. Prerokovali a schválili návrh na delegovanie zástupcov MsZ do Rady školy na ZŠ na Benkovej ulici, ktorými sú PaedDr. PhDr. Ján Vančo, Mgr. Klára Malejčíková a Renáta Kolenčíková. Poslanci schválili súborné stanovisko ku Konceptu riešenia Územného plánu

Centrálnej mestskej zóny v Nitre a vedúcemu odboru strategických činností uložili zabezpečiť spracovanie a verejné prerokovanie „Návrhu...“ v zmysle schváleného Súborného stanoviska ku Konceptu riešenia Územného plánu centrálnej mestskej zóny. Prednostke uložili organizačne zabezpečiť hlasovanie obyvateľov mesta (miestne referendum) o víťaznom návrhu súťaže na architektonické riešenie Svätoplukovho námestia. Prerokovali návrh na využitie objektov zrušených školských zariadení na Nedbalovej a na Baničovej ulici pre občianske združenie Faros, schválili s vyčlenením 5% objemu financií (max. 3,1 mil.Sk) na spolufinancovanie realizácie projektu využitia objektu bývalej ZŠ na Nedbalovej ulici a max. 2,5 mil. Sk na spolufinancovanie realizácie projektu využitia objektu bývalej ZŠ na baničovej ulici. Súhlasili s dobudovaním nádvoria tržnice podľa predloženého návrhu v celkovej výške 2 289 tis. Sk (sy)

3.strana

Vznikla spoločnosť Priemyselný park

Poslanci mestského zastupiteľstva v Nitre sa vo štvrtok 14. októbra stretli na mimoriadnom zasadnutí. Hlavným dôvodom, pre ktorý primátor zvolal toto 26. mimoriadne zasadnutie, bolo opätovné prerokovanie uznesenia z uplynulých zastupiteľstiev, ktoré primátor z dôvodu nevýhodnosti pre mesto nepodpísal.

Mestskí poslanci opätovne hlasovali o cene za predaj pozemku v centre mesta, pretože primátor pôvodné uznesenie, ktorým schválili predaj tohto pozemku Tiborovi Zelenickému za 4 tisíc Sk/m², z dôvodu nevýhodnosti pre mesto nepodpísal. Primátor argumentoval tým, že nedávno sa v centre Nitry predal pozemok za 6 tisíc Sk/m². Pozemok o rozlohe 10 000 m² sa nachádza v susedstve Tesca (naproti budovy krajského súdu), T. Zelenický ho má od mesta v prenájme 7 rokov a v súčasnosti na ňom mieni vybudovať polyfunkčnú budovu. Aby nadobudlo uznesenie platnosť aj bez primátorovho podpisu, musela by ho podporiť 3/5 väčšina poslancov. Súhlas s predajom vyslovili 11 poslanci, 6 boli proti a 9 sa hlasovania zdržali, čo znamenalo, že rozhodnutie o predaji pozemku nie je platné.

MsZ prerokovalo a schválilo návrh na založenie obchodnej spoločnosti Priemyselný park Nitra. s.r.o., ktorý sa bude zaoberať budovaním infraštruktúry, prijímaním finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu a majetkovo-právnym vysporiadaním územia pod priemyselným parkom. Zakladateľom a jediným majiteľom spoločnosti s ručením obmedzením je Mesto Nitra. Základné imanie spoločnosti predstavuje 200 000 Sk. Za konateľov tejto spoločnosti, ktorá sa bude zaoberať výkupom pozemkov pod priemyselný park bude Ing. Katarína Miškovičová a Ing. František Baláž, zástupca primátora Nitry. Nominovaní boli aj Pavol Mada a Ján Jech, nezískali však dostatočný počet hlasov. Za členov dozornej rady, ktorá pozostáva z piatich členov, zvolili Juraja Čuboňa (SDKÚ), Máriu Molnárovú (HZDS), Antona Letka (KDH), Milana Burdu (Smer), Jozefa Prokeša (SNS, zastupuje Klub nezávislých poslancov). Konatelia ani členovia dozornej rady nebudú za túto prácu poberať žiadnu finančnú odmenu.

Poslanci ešte vzali na vedomie informatívnu správu o poskytnutí účelovej dotácie zo štátneho rozpočtu pre regionálny rozvoj mesta Nitry a návrh rozpočtových opatrení v rozpočte Mesta Nitry na tento rok, keď na základe Memoranda o porozumení medzi Ministerstvom hospodárstva SR a potenciálnymi investorom bola schválená pre lokalitu priemyselný park nenávratná dotácia vo výške 26 mil. Sk.

Súčasťou rokovania mestského zastupiteľstva bol aj slávnostný sľub novej poslankyne MsZ Márie Molnárovej, ktorá nastúpila na uvoľnené miesto po Petrovi Madleňákovi z KDH, ktorý sa poslaneckej funkcii vzdal kvôli platnosti nového zákona o konflikte záujmov. (sy)

Jednou, dvomi vetami

O Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy v regiónoch hodnotil v tomto štvrt'roku 13 projektov, realizovaných samosprávami miest a obcí. Nápad využívať služby vlastného poštového doručovateľa, s ktorým prišiel Ing. Jozef Korec, vedúci kancelárie prvého kontaktu s občanmi, ocenili piatym miestom. Mestský úrad takto priemerne mesačne usporí aj 80 tisíc korún.

O Poslanec mestského zastupiteľstva a predseda poslaneckého klubu KDĽ Peter Madleňák, ktorý zastupoval volebný obvod Diely – Párovské Háje, Kynek a Mlynárce, sa k 30. septembru kvôli novoprijatému zákonu o konflikte záujmov vzdal poslaneckého mandátu.

O V piatok 8. októbra prišiel z Viedne do Nitry prvý vlak. Vlak EuroRegio začne premávať krátko pred Vianocami – od 12. decembra s odchodom každý deň o 5.58 h a s príchodom do Viedne o 8.45 h. Na spätnú cestu bude treba nastúpiť vo Viedni o 14.14 h a v Nitre budete o 17.10 h. Vlak bude stáť iba v Bratislave. (sn)

4.strana

Nováčikom pomôže podnikateľský inkubátor

V Nitre vyrastie nový podnikateľský inkubátor, ktorý bude súčasťou veľkej regionálnej siete spolupracujúcej s podobnými zariadeniami po celej Európe. Budovanie podnikateľských inkubátorov je v zahraničí bežnou praxou, na Slovensku ich je zatiaľ iba niekoľko. Ide o zariadenia, ktorých hlavnou úlohou je pomáhať začínajúcim podnikateľom pri rozbiehaní firmy.

Nitriansky inkubátor bude zriadený v bývalej budove colného riaditeľstva v Dolných Krškanoch. Tu by sa mali koncentrovať začínajúce firmy, ktoré získajú lacné priestory na podnikanie a množstvo ďalších služieb. Podľa nitrianskeho primátora Ferdinanda Víteka bude inkubátor poskytovať poradenstvo pri zriaďovaní firiem, právne a účtovné poradenstvo, bude poskytovať lacnejšie niektoré finančne náročné služby a v neposlednom rade poskytne začínajúcim podnikateľom lacnejší podnájom. Zriadenie podnikateľského inkubátora bude stáť okolo 25 miliónov korún. Mesto však z tejto sumy zaplatí iba päť percent. Zvyšok by mal dofinancovať štát a peniaze z Európskej únie. Podľa Ferdinanda Víteka by inkubátor mohol byť zriadený už v priebehu budúceho roku.

"Myslím si, že je reálne prispôsobiť v novom roku priestory po stavebnej stránke a súbežne s tým bude treba zabezpečiť organizačnú stránku a dohodnúť spoluprácu s partnermi, ktorí budú pomáhať zabezpečovať služby v inkubátore, čiže možno už koncom budúceho roka mohol reálne vyjsť budúcim podnikateľom v ústrety."

5.strana

Do Nitry príde nový zahraničný investor Visteon

Štyristo pracovných miest

Nemecká spoločnosť Visteon, zaoberajúca sa dodávkou automobilových komponentov, potvrdila svoj príchod na Slovensko a konkrétne do Nitry.

Pri tejto príležitosti sa na Ministerstve hospodárstva SR uskutočnila tlačová konferencia, na ktorej minister hospodárstva Pavol Rusko oznámil, že Visteon sa rozhodol investovať v Nitre okolo 40 až 50 miliónov eur (1,6 až 2 miliardy Sk) a vytvoriť tak 400 nových pracovných miest. Pôvodne chcelo ministerstvo hospodárstva o príchode spoločnosti informovať už koncom júna tohto roku, no rezort v tom čase považoval požiadavky investora za privysoké. „Súčasná požadovaná výška stimulov je už pre nás akceptovateľná,“ konštatoval Rusko. Základy nového závodu by mali byť položené na jar budúceho roka. „Výroba interiérových doplnkov a klimatizácie by sa mala rozbehnúť o rok neskôr,“ poznamenal viceprezident Visteonu pre výrobu Karl-Friedrich Krause. Ako uviedol, nábor pracovníkov do nového závodu sa už začal, pričom najväčší záujem je o pracovnú silu s technickým vzdelaním. Ako podčiarkol minister Rusko, etablovanie ďalšej výrobnéj spoločnosti na Slovensku je výsledkom intenzívnej spolupráce medzi Ministerstvom hospodárstva, Sariom a mestom Nitra, ktoré vyvinulo všetko úsilie preto, aby sa Visteon usadil práve pod Zoborom. Podľa primátora Nitry Ferdinanda Víteka, väčšina pozemkov, ktoré sú potrebné na výstavbu závodu, je už vo vlastníctve mesta. Parcela na to určená je súčasťou pozemku s rozlohou 400 ha, ktorý je pripravený na vybudovanie priemyselného parku. „Mesto má uzavreté nájomné zmluvy na ďalších 120 ha na 50 rokov, ktoré vlastní cirkev,“ dodal Vítek. V súčasnosti prebieha aj proces majetkového vyriešenia pozemkov, ktoré sú v rukách súkromných vlastníkov. Mesto by tak malo získať dodatočných 200 ha pôdy na získanie ďalších investorov.

Ako ešte zdôraznil minister Rusko, budúci rok má byť zásadne prelomovým pre umiestňovanie ďalších priemyselných parkov na Slovensku. Je tiež potešiteľné, že medzi slovenskými samosprávami dochádza takmer ku konkurenčnému boju pri získavaní investorov. Predstavitelia Nitry mali v tomto smere šťastie, pretože ako zdôraznil primátor Ferdinand Vítek, mesto mohlo investorovi ponúknuť už pripravenú parcelu. Záujem Visteonu sme chápali ako výzvu i ako príležitosť prejavíť svoju pohotovosť a šikovnosť, podčiarkol ešte primátor Nitry.

Nemecký investor je súčasťou koncernu Visteon Corporation, ktorý patrí k najväčším svetovým dodávateľom komponentov a zariadení pre automobilový priemysel. Skupina má v tejto oblasti viac ako storočnú tradíciu. Vo výrobných prevádzkach v 25 krajinách sveta zamestnáva viac ako 72 tisíc pracovníkov. Rezort hospodárstva podľa jeho šéfa by mal v budúcom roku rozpracovať ďalších 12 priemyselných parkov, najmä v okolí Nitry, Banskej Bystrice i Prešova, ktoré budú financované prostredníctvom európskych fondov, ako aj štátneho rozpočtu. (syn)

Vo voľnom čase do centra na Hôrke

V Nitre tak ako aj v iných mestách navštevujú deti klasické centrum voľného času DOMINO, kde sa na organizovaní krúžkovej a záujmovej činnosti podieľajú kvalifikovaní vedúci. Z iniciatívy Mesta však od piatku 1. októbra zriadili na sídlisku Klokočina netradičné centrum voľného času. Na myšlienku zriadiť aj na sídlisku centrum voľného času, ktoré bude určené nielen pre deti, ale aj pre dospelých - prišiel sám primátor Nitry Ferdinand Vítek. Inšpiráciu našiel ešte minulý rok počas svojej služobnej cesty v Holandsku v partnerskom meste Zoetermeer. Tamojšie zariadenie sa mu zapáčilo natoľko, že doma začal tuto myšlienku presadzovať. Jeho hlavným cieľom bolo, aby centrum voľného času prišlo bližšie k deťom i k dospelým. A tak sa v priestoroch uvoľnených po bývalej MŠ na Hôrke vytvorili po rekonštrukcii vhodné podmienky na zmysluplné prežívanie voľného času. V zrekonštruovanej

budove tu nájdú svoj kútik skutočne všetky vekové kategórie, bude tu pôsobiť aj centrum Klokanček, Kresťanské združenie mladých YMCA, Občania v akcii, Poradenstvo pre mládež, Prevencia proti kriminalite i Informačné centrum mladých.

Jednu z miestností zariadili ako herňu pre mamičky s najmenšími deťmi. Je tu aj stolnotenisová herňa, gymnastická telocvičňa a malá hudobná a divadelná sála. Určite najviac navštevovaná bude veľká spoločenská miestnosť, kde sa návštevníci budú môcť stretávať pri spoločenských hrách, ale aj na besedách alebo na prednáškach. Primátor už oslovil občianske združenia s ponukou, aby sa aj oni podieľali na činnosti centra. Niektoré na ponuku už zareagovali a prisľúbili, že sa budú snažiť prispieť k spestreniu spoločenského života na sídlisku. Časť priestorov však úmyselne nemá konkrétnu náplň činnosti, hlavnú iniciatívu ponechávajú na samotných obyvateľoch, pretože v rozširovaní zariadenia sa bude pokračovať podľa konkrétnych námetov, ktoré vzídu priamo od občanov. Voľného času dnes naozaj nemáme nazvyš a ľuďom ho nemožno ani presne nalinkovať. Zostáva nám veriť, že zriadením nového CVČ na sídlisku Klokočina dostanú obyvatelia príležitosť prežiť tento čas plnohodnotne. Centrum je otvorené denne od 8. do 20.hodiny. Koordináciu centra majú na starosti 2 zamestnanci MsÚ, ktorým pomáhajú 2 dobrovoľníci. Do nových priestorov na Hôrke sa presťahoval aj okrskový mestský policajný ústredný útvar, ktorý doposiaľ sídlil v prenajatých priestoroch na Čajkovského ulici. (syn)

6.strana

Pomník obetiam komunizmu

Pred budovou mestského úradu by mal stáť pamätník obetiam komunizmu. Myšlienku poslanca NR SR Františka Mikloška si osvojil zástupca primátora Nitry František Baláž, ktorého podporili aj poslanci mestského zastupiteľstva. Schválenie výstavby sa však stretlo s rozhorčením a negatívnymi reakciami medzi bývalými i súčasnými členmi Komunistickej strany Slovenska. Komunistov úmysel postaviť pred budovu mestského úradu pamätník obetiam komunizmu veľmi podráždil a sú rozhodnutí zorganizovať proti jeho výstavbe aj petičnú akciu. Oproti 60. výročiu SNP stojí socha osloboditeľov. Čo to bude znamenať, keď pred túto budovu postavia pamätník obetiam komunizmu! Podľa Františka Baláža je komunizmus zločinecká ideológia, ktorá sa podpísala pod ťažký život ľudí v tej dobe. Rozhodnutie mestského zastupiteľstva ho potešilo, podobne aj návrh na jeho umiestnenie. "Som rád, že sa v Nitre bude stáť takýto pamätník. Oslovili sme niekoľkých umelcov, od ktorých očakávame návrhy. Pomník obetiam komunizmu navrhujeme postaviť pred budovou mestského úradu, ktorá bola v bývalom režime sídlom Okresného výboru Komunistickej strany Slovenska. Bude v tom určitá symbolika."

F. Baláž tvrdí, že komunistická ideológia napáchala veľa zla a pamätník jej obetiam má v Nitre svoje miesto: "Myslím si, že to bude zadosťučinenie tým, ktorí obetovali svoje životy, myslím, že to bude dôstojnou spomienkou na tých, ktorí trpeli a ktorí zomreli počas rokov komunizmu." (sy)

6.strana

text pod foto na 6.stranu

Pri príležitosti ukončenia svojej misie uskutočnil veľvyslanec Českej republiky Rudolf Slánský rozlúčkovú návštevu mesta Nitry. Pri tejto príležitosti neobišiel ani mestský úrad a primátora Ferdinanda Víteka, s ktorým sa pohovárili o vzťahoch medzi Slováckmi a Čechmi. Veľvyslanec Slánský prežil so Slovenskom dlhých osem rokov, zažil tu dvoje

prezidentských a parlamentných volieb, stal sa svedkom nášho vstupu do EÚ. V našom meste ocenil premeny, ktoré sa tu udiali v ostatných rokoch a primátorovi zaželal, aby sa mu cieľ - dostať pod Zobor strategických investorov, úspešne podaril.

Text a snímka: Ludmila Synaková

Začína sa s budovaním kanalizácie

V Nitre by sa začne rozsiahla výstavba kanalizačných sietí. Ich budovaniu doteraz bránila nízka kapacita čistiarne odpadových vôd (ČOV), kvôli ktorej sú mnohé mestské časti v Nitre stále bez kanalizácie. Napredovaniu kanalizácie bránila malá kapacita čističky. Rozsiahla rekonštrukcia sa pripravovala už roky, no až doteraz na ňu neboli peniaze. Tie sa napokon podarilo získať z fondu ISPA a v súčasnosti sa už na stavbe čistiarne intenzívne pracuje. Nízka kapacita čističky brzdila investičnú výstavbu v meste a nedovoľovala na ňu napojiť ani novú kanalizáciu. Podľa slov primátora F. Víteka bolo budovanie kanalizácie v Nitre zbytočné, pretože vybudované siete by sa na ČOV aj tak nemohli napojiť. Teraz sa situácia zmenila a súbežne s rekonštrukciou ČOV sa začínajú budovať aj niektoré nové kanalizačné siete, tak aby na ňu mohli byť hneď po rekonštrukcii napojené a spustené do prevádzky. Ešte tento rok sa bude pokračovať vo výstavbe kanalizačného rádu v Krškanoch v objeme 19 miliónov. Ešte t.r. sa zrealizuje prípravná a projektová dokumentácia pre kanalizáciu Kyneku –II. etapa v sume 1 150 tis. Sk, pre kanalizáciu Krškany V. etapa 19 000 tis. Sk, na kanalizáciu a vodovod Dražovce (prepoj) 27 500 tis. Sk. Na realizáciu I etapy na Kyneku je pre budúci rok vyčlenených 19 000 tis. Sk, na I. etapu kanalizácie v Janíkovciach 14 850 tis. Sk a pre kanalizáciu Dolnohorskej ulice 18 500 tis. Sk. Celkovo je na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia vyčlenených 98 850 tis. Sk. (sy)

Predstavujeme výbory mestských častí

Priemysel a obchod sa sústredil v Horných a Dolných Krškanoch

Výbor č. 1 pôsobí v mestskej časti Dolné Krškany a Horné Krškany. *Predseda:* Ing. Helena Palková, *podpredsa:* Ing. Mária Dankovičová. *Členovia:* Ing. Peter Brat, Ing. Vlastimil Musil, Rudolf Paulen, Štefan Račko, František Smejkal, František Šerfözö. *Lýdia Michaličková, Sekretárka:* Margita Havránková.

S niekoľkými otázkami sme sa obrátili na predsedníčku výboru Ing. Helenu Palkovú.

Vo výbore ste jedinou zástupkyňou mestského zastupiteľstva a súčasne ste jeho predsedníčkou. Ako sa vám spolupracuje s členmi výboru, ktorí doňho boli vybraní z radov občanov? Kde vás môžu občania nájsť?

- . Máme zástupcov z radov občanov, ktorých zvolilo MsZ. Sú to odborníci z podnikateľskej sféry, vodného hospodárstva, z oblasti dopravy, ekonomiky, ako i spoločenských organizácií. Spolupráca s nimi je na veľmi dobrej úrovni. Každý z nich pristupuje k povinnostiam zodpovedne, o čom svedčí, že náš VMČ č. 1, bol vždy na svojich riadnych aj mimoriadnych zasadnutiach uznášaniaschopný. Na zasadnutia výboru máme vyčlenenú jednu miestnosť v kultúrnom dome v Dolných Krškanoch, kde sa s nami môžu občania kontaktovať a podľa potreby aj požiadať o riešenie svojich problémov.

VMČ, na čele ktorého stojíte, pôsobí na území, ktoré je viac – menej dedinskou aglomeráciou. Čo podľa vás najviac trápí Krškancanov?

- Obyvateľov najviac trápí, že sme priemyselno - obytná zóna a že obyvatelia, ktorí tu žijú, majú tým pádom zhoršené životné prostredie. Vysoká dopravná zaťaženosť im hlukom a prašnosťou komplikuje aj podmienky pre bývanie. Musím tiež poznamenať, že sme jediná mestská časť, ktorá leží v záplavovej zóne. V zimných mesiacoch nám hrozilo asi tri až štyrikrát zaplavenie priemyselnej, ako aj obytnej časti. Záplavy nám hrozia najmä v zime po prudkom spúšťaní snehu, keď sa nahromadí voda zo stápanjúceho snehu do najnižšie položeného bodu - a tým je miestne futbalové ihrisko. Po jeho naplnení nám hrozí nebezpečie, že sa táto voda prevalí a vytopí nehnuteľnosti, ležiace v blízkom okolí. Z toho dôvodu, je veľmi dôležité, že na poslednom MsZ bolo odsúhlasených 19 miliónov Sk na pokračovanie kanalizácie práve v tejto záplavovej časti. Je to ulica Na Priehon, ktorá by sa mala dokončiť. Takisto v spolupráci s primátorom mesta a oddeleniami investičného, životného prostredia a urbanizmu a architektúry sa vypracováva projekt na odvodnenie tohto územia tzv. odvodňovacím rigolom, ktorý by mal časť týchto vôd odvieť kanalizáciou priamo do rieky. V súčasnosti je vybavené územné rozhodnutie, do konca roka by malo byť vybavené stavebné povolenie. Celkový rozpočet na odvodnenie tohto územia predstavuje asi 5 mil. Sk. Verím, že týmto sa nám podarí predchádzať nebezpečiu vytápiania nehnuteľností. Aj z tohto dôvodu je pre nás veľmi dôležitá kanalizácia, pretože poslúži aj na odvodnenie dažďových vôd. Krškany sú totiž viac-menej podmáčané vodou - majú vysokú hladinu spodnej vody. Čo sa týka dopravy, vstúpili sme do rokovania s firmami ako Tukový priemysel a Volkswagen - elektrické systémy. Súhlasili s odklonením nákladnej dopravy v druhej časti ul. Na Priehon a cez Sikársku ul. Dopravné zaťaženie budeme musieť riešiť aj na Dvorčianskej ul., ktorá taktiež nie je prispôbená na takú kamiónovú a nákladnú dopravu, aká je tam teraz. Odzrkadľuje sa nám to aj na miestnych komunikáciách, ktoré sa veľmi ničia - na Novozámockej ul. hlavne parkovaním na chodníkoch. Každá prevádzka, ktorá sa povoľuje, by mala mať vytvorené vlastné parkovacie miesta. Bez tohto by Mesto nemalo vydať súhlas na prevádzku.

Občania sa určite potešia, že poslankyňa pre nich niečo "vybojovala"....

- Okrem pokračovania v kanalizácii, sa nám v minulom roku pre bezpečnosť našich občanov podarilo zrealizovať svetelnú križovatku v Horných Krškanoch, ako i chodník do kostola.

Čo ešte chýba obyvateľov? Dlhé roky vás sužuje zápach, šíriaci sa z kafilérie

- Občanom a myslím si, že nielen Horných a Dolných Krškán, ale aj v iných častiach mesta ako je Čermáň a Klokočina, Staré mesto, Chrenová, veľmi znepríjemňuje životné prostredie a vlastné bývanie Adova - Kafiléria, hlavne tiež zväzanim uhynutých zvierat v letnom období, ale aj samotnou likvidáciou. Okrem toho sa nám tu zvyšuje dopravná zaťaženosť. Máme časté sťažnosti občanov kvôli nepríjemnému zápachu, ktorí sa šíri, a tým, že je tento zápach nemerateľný, sme viac - menej bezmocní.

Sťažovali ste sa na Regionálny úrad verejného zdravotníctva (hygienu)?

- Adova -kafiléria nám znepríjemňuje život už niekoľko desiatok rokov. S vedením firmy sme absolvovali časté rokovania aj za prítomnosti zástupcov mesta Nitry, hygienických a zdravotníckych inštitúcií, no takmer bez výsledku. Ako viem, v týchto dňoch dostali stavebné povolenie na rekonštrukciu technológie, ktorá by vraj mala odstrániť zápach, ale občania sú už nedôverčiví. Vôbec neveria, že nová technológia pomôže odstráneniu zápachu. Viac-menej sa všetci vyjadrujú v zmysle územného plánu mesta Nitry, ktorý hovorí o postupnej likvidácii Adovy do roku 2008. Takéto je aj moje stanovisko ako poslankyne i za VMČ. Tvrdíme, že takáto prevádzka by rozhodne nemala byť v krajskom meste.

Do Horných a Dolných Krškán sa v minulosti sústred'oval priemysel. Nie je tomu inak ani dnes. Dá sa žiť občanom v symbióze s podnikateľským sektorom?

- Na jednej strane sa v Horných i Dolných Krškanoch vytvárajú pracovné miesta a stúpa tak zamestnanosť obyvateľov Nitry, no na druhej strane každá nová prevádzka, ktorá sa tu otvára znamená zvýšenú dopravu, poškodzovanie a znehodnocovanie komunikácií i chodníkov a napokon aj celého životného prostredia v tejto časti mesta. Navrhovala by som preto, aby určité percento z daní - jednak z nehnuteľností, ako aj z ostatných daní, išlo podľa spravodlivého pomeru do tej-ktorej mestskej časti. A nie iba podľa počtu obyvateľov, ako je tomu v súčasnosti. Podľa mojich odhadov sa dá povedať, že denne sa v celých Krškanoch točí približne 12 000 obyvateľov. Obyvatelia u nás trávajú viacej času, ako doma. Podobný názor so mnou zdieľajú viacerí poslanci, ž bude potrebné prehodnotiť financie, ktoré sa pridelujú výborom mestských častí. Niektoré VMČ s financiami, ktoré majú pridelené na VMČ, v podstate už ani nevedia, na čo ich majú použiť, pretože chodníky, cesty a infraštruktúru majú vybudovanú. Nemajú také problémy ako naša mestská časť.... V tejto súvislosti ešte musím spomenúť, že preťaženie dopravu na Novozámockej ulici by nám pomohlo vyriešiť vybudovanie obchvatu, ktorý by sa tiahol mimo Novozámockej ulice.

Na území vášho VMČ sa vám podaril husársky kúsok, zrekonštruovala sa tu MŠ, ktorá sa spojila so ZŠ, čo privítali všetci obyvatelia tejto časti Nitry.

- Som členkou Rady školy pri ZŠ v Dolných Krškanoch ako aj členkou Rady SOUCH a MŠ v Horných Krškanoch a tým sa môžem spolupodieľať na riešení problémov, ktoré mali školy v poslednom období, keď sa určovali normatívy na žiaka a keď išlo o existenciu škôl v našom meste. Už v novembri minulého roka sme pristúpili ako VMČ v spolupráci s Radou školy a s vedením školy k jedinej novej alternatíve, ako udržať alebo

zachrániť základnú školu a materskú školu s tým, že sa vytvoril jeden právny subjekt ZŠ a MŠ v Dolných Krškanoch. Vďaka p. primátorovi F. Vítekovi, ktorý uvoľnil financie z rezervného fondu na rekonštrukciu MŠ so ZŠ, vo výške 1 850 tisíc Sk sa uskutočnila rekonštrukcia ZŠ s MŠ, kde sa teraz môžu hrať deti v nových priestoroch škôlky. Tie sú hygienickejšie a svetlejšie. Na budove sa opravila strecha a zrekonštruovala sa jedáleň pre žiakov. K tomu ešte musím dodať, že počas rekonštrukcie sme zistili, že nám chýba 100 000 Sk na oplatenie, ktoré taktiež musel riešiť primátor mesta uvoľnením z rezervného fondu. Niektoré veci sa nám podarilo vybaviť sponzorsky. Pomohli nám miestni podnikatelia -stavebná firma ELIO, miestni maliari Rebro a Čurgali, ktorí nám časť vonkajších náterov urobili sponzorsky. Na dodržanie termínu dokončenia škôlky nám pomohli pracovníci investičného odd. pod vedením Ing. Kopperovej ako i Mestská polícia a samotná stavebná firma Inpek. Odmenou za všetko, čo sa muselo zvládnuť v priebehu 7 týždňov, bol úsmev a radosť detí, keď sa 2. septembra tešili z novej škôlky.

Ďalším problémom, ktorý je len otázkou času, je výstavba bytov pre sociálne neprispôsobivých občanov v časti Orechový dvor. Ako sa pozeráte na túto skutočnosť?

-Ako poslankyňa, a rovnako aj VMČ, sme nesúhlasili s vybudovaním Orechovho dvora pre neprispôsobivých občanov, pretože sú tu ohrození miestni obyvatelia a jednak aj firmy a podnikatelia, napríklad objekt Nitrianskych strojární, Plasty a bývalých Mraziarní, kde sídlia mnohé firmy, ako aj rekreačná časť Bita. Zdvihla sa aj vlna protestu podnikateľov, ktorí písali sťažnosť a žiadali primátora mesta o nerealizovanie tohto projektu. VMČ hneď po nastúhovaní neprispôsobivých občanov zo Šale do objektu bývalých Nitrianskych mraziarní okamžite žiadala Mesto, aby bol tu - v Dolných Krškanoch, vytvorený policajný okrskok. Polícia by tu bola skutočne opodstatnená. V Krškanoch je sústredné obrovské množstvo podnikateľských subjektov, ktorí sa museli zabezpečiť voči krádežiam. Stálo ich to vyššie náklady a preto som presvedčená, že si zaslúžia ochranu vlastného majetku. *Ludmila Synaková*

Názvy ulíc patriacich do obvodu výboru v mestskej časti č.1 Dolné Krškany, Horné Krškany:

Mestská časť Dolné Krškany: 1. mája, Biovetská, Bita, Cirmánska, Dvorčanská, Holotka, Jabloňová, K rieke, Látečkovej, Liesková, Medzi vodami, Na Priehon, Nezábudková, Novozámocká n(67-189), p(104-224), 228, p(252-256), 416, Pri mlyne, Roľnícka, Síkarská, Záborského.

Mestská časť Horné Krškany: Bočná, Brigádnická, Krškanská, Mäsiarska, Na hlinách, Novozámocká n(7-65), p(10-102), 187, n(191-195), 226, 242, 244, 361, 365, 420, Orechov dvor, Pod Katroušou, Priemyselná, Staromlynská, Široká, Športová, Zelená, Zlievarenská.

Videomost Nitra-Zoetermeer

Dávno je už za nami obdobie, keď si deti medzi sebou dopisovali a trvalo celé týždne, kým sa list dostal k adresátovi. Súčasná technika nám aj v tomto smere umožňuje veci nevídané, napríklad aj takú videokonferenciu v reálnom čase. Študenti osemročného Športového gymnázia na Triede Andreja Hlinku v Nitre, (ktoré je súčasťou SPŠ potravinárskej a Hotelovej akadémie) sa v stredu 6.októbra za pomoci videokamery porozprávali so svojimi rovesníkmi z holandského mesta Zoetermeer.

Myšlienka zrealizovať takýto zaujímavý projekt vznikla na holandskej strane. Mesto Zoetermeer je totiž už desať rokov partnerským mestom Nitry a tak vzájomné kontakty medzi samosprávami, organizáciami, školami ale i samotnými občanmi nie sú ničím výnimočným. „Videomost“ medzi Nitrou a Zoetermeerom je však úplnou novinkou a ako sa dalo vycítiť z prvých reakcií – deti chytila za srdce. Ako mi povedala učiteľka anglického jazyka Daniela

Ostrčilová, ktorá bola koordinátorkou videokonferencie na slovenskej strane, nosnou témou projektu bolo vzájomné spoznávanie sa a zblížovanie prostredníctvom priamej komunikácie. Spusteniu videokonferencie predchádzali dlhé prípravy, na ktorých sa podieľala spolu s kolegyňou Jankou Fojčíkovou. Nosnou témou bol šport a predovšetkým nedávno uskutočnené letné olympijské hry.

Obe školy si pripravili aj vzácneho hosťa – v Zoetermeeri to bola moderná gymnastka Danila Koster a v Nitre dnes už nehrajúci futbalista Ľubomír Moravčík. Na opačnej strane telemostu ho nečakane spoznal dnes už učiteľ a v minulosti medzinárodný futbalový rozhodca John Blankenstein, ktorý rozhodoval na jednom z medzištátnych zápasov. S Ľubom Moravčíkom napokon našli spoločnú reč aj samotní žiaci, najmä ak im pripomenul mená svojich známejších kolegov. Aj keď v prvých minútach spontánne reakcie žiakov zväzovala malá tréma a obavy „ako to dopadne“, deti v Nitre i v Zoetermeeri sa po krátkom čase už suverénne bavili v anglickom jazyku. Pred mikrofónom sa na oboch stranách postupne vystriedalo skoro 40 žiakov, ktorým takáto forma komunikácie celkom vyhovovala. Hovorili spolu o športe a o športovcoch vo svojich krajinách, ale aj o svojich vlastných športových skúsenostiach a napokon sa už spontánne padali otázky typu: „Koľko cudzích jazykov sa učíme? Je u vás v škole zábava? Koľko máte doma izieb?“

Ako trávia voľný čas. Tretiačka, krasokorčuliarka Veronika Gábrišová sa mi zdôverila, že videomost s holandským Zoetermeerom je pre ňu mimoriadnym zážitkom, na aký sa nezabúda. Kvartánka Katka Vargová, ktorej učarovala moderná gymnastika sa tešila na slová olympioničky Danily Koster na holandskej strane. Kvartán Matej Mydlík spočiatku pociťoval trému, ale keď videl, že malí Zoetermeerčania si z besedy veľkú hlavu nerobili, uvoľnil sa. Projekt videobesedy bol originálny a technicky veľmi náročný a zabezpečovali ho firmy Ordina a Cisco. Pre Ordinu to bola zároveň „demoakcia“ a firma si ňou overila novo vyvinutý zdokonalený spôsob komunikácie. Technické zabezpečenie konferencie na slovenskej strane zabezpečoval Ing. Martin Mikovčík, ktorý spolupracoval s holandským technikom Javierom Martinezom Munozom. Pri riešení technických problémov im pomohol aj Ján Satko zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Zahraničné vzťahy a partnerská spolupráca nadobúda každým rokom na význame, čo je zvlášť dôležité po našom vstupe do spoločenstva krajín EÚ. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že realizáciu partnerskej spolupráce zastrešuje a súčasne koordinuje Mesto Nitra prostredníctvom Nitrianskeho informačného systému. Podľa vyjadrenia vedúcej NISYS Dr. Ivony Fraňovej, pre rozvoj partnerstva je veľmi dôležitá stratégia, aby sa nosnými piliermi stali kontakty medzi organizáciami, školami a občanmi. (sy)

11.strana

Jedáleň pre dôchodcov

Mestský úrad v Nitre mal vždy na pamäti starostlivosť o dôchodcov, žijúcich v tomto meste, ktorí tvoria asi 20 % zo všetkého obyvateľstva. Jednou z vítaných foriem starostlivosti o ľudí tretieho veku je poskytovanie spoločného stravovania, ktoré sa medzi seniormi teší obrovskej popularite. Túto formu služby sociálnej výpomoci využíva v tomto roku približne 400 dôchodcov, ktorí s uznaním vítajú pomocnú ruku, podávanú od mesta. Ved' ako to už v takomto veku býva, zdravotné problémy či sťažené životné podmienky im nedovoľujú aby sa sami vedeli postarať o plnohodnotnú stravu. Mesto má preto na pamäti, že správna výživa je dôležitá v ktoromkoľvek veku a preto sa snaží, aby ani jeden senior netrpel podvýživou. Na spoločné stravovanie dôchodcov mesto každoročne vyčleňuje približne 730 tisíc korún.

Spoločné stravovanie dôchodcov s podkytnutím jedného teplého jedla denne je v súčasnosti zabezpečené dodávateľským spôsobom - dovážaním prostredníctvom Rozdeľovne stravy so sídlom na Fatranskej ulici.

Stadiaľto sa obedy rozvážajú do štyroch Domovov s opatrovateľskou službou a do dvoch Klubov dôchodcov, kde sú aj vytvorené podmienky pre výdaj stravy.

Ako mi povedal zástupca primátora mesta Ing. František Baláž, v poslednom období spoločne s rastom cien potravín a energií vystúpila do popredia úvaha o zriadení jedálne s vlastnou kuchyňou pre dôchodcov.

Teplé jedlo by v nej malo stáť 55 korún a nárok na stravovanie tu bude mať každý nitriansky dôchodca. Jedáleň mala byť pôvodne v starom meste, zastupiteľstvo však rozhodlo o jej umiestnení na Nedbalovej ulici na Klokočine. Tým dôchodcom, ktorí z rôznych dôvodov nebudú môcť dochádzať až sem, prinesú jedlo domov.

„Som rád, že jedáleň bude vybudovaná na Klokočine. Aj tam bude plniť svoj účel - to znamená, že dôstojné, dobré stravovanie dôchodcov v dôstojných priestoroch, za prijateľné ceny, potom ostatným dôchodcom sa táto strava môže aj rozvážať,“ povedal zástupca primátora Ing. František Baláž. Postupne v centre pribudnú aj ďalšie služby - pedikúra, fitness centrum, stacionár pre dôchodcov ale i ďalšie služby, potrebné pre dôchodcov.

Novovzniknuté zariadenie bude začlenené do siete sociálnych služieb mesta Nitra. Realizáciou tohto projektu by sa malo dosiahnuť zníženie nákladov na prípravu a distribúciu jedla. Súčasťou jedálne by mal byť aj doplnkový predaj polotovarov, aby si dôchodcovia mohli večeru pripraviť sami doma zo zakúpených surovín. Denná kapacita kuchyne bude na 400 obedov a do jedálne sa zmestí 60 stoličiek. (syn)

Text pod fotku č. na 11. Stranu:

V tomto a nadchádzajúcom roku si pripomíname 60.výročie Slovenského národného povstania, Karpatsko-duklianskej operácie a konca druhej svetovej vojny. ústredná rada Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov preto udelila pamätne medaily za zásluhy v boji proti fašizmu počas SNP za oslobodenie Slovenska, za zásluhy v boji za slobodu, demokraciu a za rozvíjanie pokrokových tradícií odkazu boja za slobodu a proti fašizmu. Medzi vyznamenanými bol aj Nitran Mikuláš Gál, člen redakčnej rady časopisu Nitra, dlhoročný novinár a niekdajší poslanec Mestského zastupiteľstva v Nitre. Fotografia kameramana Českej televízie ho približuje spolu s manželkou Evou pri Kríži zmierenia na cintoríne padlých vojakov poľskom meste Dukla, kde vojenské a zväzové vyznamenania prebrali viacerí účastníci spomienkového stretnutia.

12.strana

Jednou, dvomi vetami

O Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy v regiónoch hodnotil v tomto štvrt'roku 13 projektov, realizovaných samosprávami miest a obcí. Nápad využívať služby vlastného poštového doručovateľa, s ktorým prišiel Ing. Jozef Korec, vedúci kancelárie prvého kontaktu s občanmi, ocenili piatym miestom. Mestský úrad takto priemerne mesačne usporí aj 80 tisíc korún.

O Poslanec mestského zastupiteľstva a predseda poslaneckého klubu KDH Peter Madleňák, ktorý zastupoval volebný obvod Diely – Párovské Háje, Kynek a Mlynárce, sa k 30. septembru kvôli novoprijatého zákona o konflikte záujmov vzdal poslaneckého mandátu.

O V piatok 8. októbra prišiel z Viedne do Nitry prvý vlak. Vlak EuroRegio začne premávať krátko pred Vianocami – od 12. decembra s odchodom každý deň o 5.58 h a s príchodom do Viedne o 8.45 h. Na spiatočnú cestu bude treba nastúpiť vo Viedni o 14.14 h a v Nitre budete o 17.10 h. Vlak bude stáť iba v Bratislave. (sn)

12.strana

Klub darcov rozdeľoval

Koncom septembra sa v Nitre v rámci celoslovenského projektu Asociácie komunitných nadácií uskutočnilo stretnutie pracovníkov Nitrianskej komunitnej nadácie a členov Klubu darcov, ktorý je jedinečnou iniciatívou, zblížujúcou ľudí, ochotných dlhodobo pomáhať regiónu, v ktorom žijú. Kluby umožňujú darcom podporiť širokú škálu aktivít zameraných na zlepšenie kvality života a ich členovia zároveň aktívne rozhodujú o darovaných finančných prostriedkoch.

Do Nitrianskej komunitnej nadácie bolo predložených celkovo 24 projektov z Nitry a iných miest Nitrianskeho regiónu. Každý zo zúčastnených členov Klubu darcov mal možnosť zostaviť rebríček desiatich projektov a obdobať ich od 1 do 10. Po prezentovaní jednotlivých hodnotení sa každému projektu sčítali body a zostavilo sa poradie najúspešnejších projektov. Podporených bolo napokon jedenásť projektov v celkovej sume 135 000 Sk. Z Klubu darcov sa suma rozdelila medzi tieto projekty: Bezpečná cesta do školy; Boj proti morálnemu hladu; Cesta za zdravím; PON – pomoc pre všetkých; „5D“- Daruj darček deťom detského domova; Začarované hrady; Mamka, ocko, brat – poď sa s nami hrať; Vianočné obrázky; Osobnostný rozvoj sluchovo postihnutých detí predškolského a školského veku prostredníctvom dramatickej výchovy; Študenti s deťmi; Výstavba detského ihriska. Slávnostné stretnutie Klubu darcov spojené s odovzdávaním grantov pre ocenené projekty sa uskutočnilo 7. októbra v synagóge. Po slávnostnom akte odovzdávania grantov si účastníci stretnutia mohli pozrieť tanečné predstavenie v podaní ARS studia s názvom Peter a Lucia.

Katarína Moravčíková

Text pod snímku:

Lubica Lachká a Daniela Gundová z Nitrianskej komunitnej nadácie odovzdávajú grant v hodnote 20 000 Sk na zakúpenie čistiarne vzduchu pre alergikov, navštevujúcich MŠ na Ulici SNP v Topoľčiankach. Grant preberá učiteľka Zuzana Siklienková, ktorá je autorkou myšlienky i projektu.

Snímka: L. Synaková

20.-21. strana

Jubilanti v roku 2004

V októbri 2004 si významné životné jubileum pripomínajú títo občania mesta

75 rokov: Cyril Baláž, Anna Baliová, Vilma Bernáthová, Edita Blahunková, Michal Bóna, Otlia Brázdová, Margita Buláková, Viliam Burian, Zuzana Čemesová, Terézia Čurgaliová, Anna Danová, Jozef Dóczy, Ing. Marko Ďuriš, CSc., Štefan Dvorský, Ema Gajdošíková, Františka Gregušová, Helena Hostovecká, Jaroslav Hotový, Marta Hrnčárová, Juliana Chlebová, Veronika Jančeková, Albína Karasová, Angela Keselyová, Emília Kollárová, Emília Kontšeková, Pavlína Kováčiková, Klára Krišáková, František Kurucz, Angela Kyačková, Helena Lacušková, Mária Machučová, Katarína Marešová, Helena Markechová, Helena Mikulášová, Mária Ottingerová, Janka Pažitná, Stanislav Štefkovič, Cecília Urminská, Laura Vaneková. **80 rokov:** Eva Broošová, Alžbeta Dolinská, Anna Gábiková, Tibor Gero, Pavlína Jakubeková, Michal Kelemen, Júlia Krajancová, Otto Kubiček, Jozef Lačný, Helena Miklášová, Eduard Mokráš, Žofia Nemešová, Júlia Okenková, Mária Pappová, Júlia Szöllöšiová, Anton Terlanda, Marek Tonkovič, Elégia Turi Nagyová, Štefánia Vargová, Jozefína Zliechovcová, MUDr. Vladimír Zubácky. **85 rokov:** Jozef Beňovský, Alojz Berec, Magdaléna Dudová, Alžbeta Fabková, Ing. František Gaža, Gabriela Hlinková, Štefan Holka, Margita Horváthová, Terézia Hromadová, Mária Chochlíková, Mária Kuhnová, Jozef Mikula, František Milo,

Helena Orbánová, Alžbeta Svitačová, Juliana Škulecová, Helena Švehlová, Helena Tomastová. **86 rokov:** Ing. Michal Bihunec, Štefan Buňa, Terézia Kyžňanská, Helena Náhlovská, Lukáš Svitok, Stanislav Smutný. **87 rokov:** Sidónia Kadúcová, Terézia Zábušková. **88 rokov:** Hilda Schulzová. **89 rokov:** Štefánia Bakayová, Ernest Krajčír. **90 rokov:** Alžbeta Ďurčáková, Karolína Findová, Katarína Guzmická, Alžbeta Keleová, Štefan Kolenčík, Etela Kováčová, Antónia Laciková, Mária Lacinová, Terézia Ohlasová, Ján Záhon, **91 rokov:** Alžbeta Čuláková, Mária Dávidová, Imrich Földesi, Mária Korecová, Magdaléna Lukáčová, Alžbeta Reichelová, Alžbeta Záhoráková, Mária Červeňová, Martin Holka, Mária Hudecová, Jozef Kaduc, Helena Krupičková, Emília Niňajová, Alžbeta Zsakayová. **93 rokov:** Mária Beníková, Barbora Blažičková, Alžbeta Kráľovská, Emília Vörösová, Anna Záborská, **95 rokov:** Augusta Libantová, **100 rokov:** Margita Kluková, **103 rokov:** Imrich Vereš.

Odišli spomedzi nás

V mesiaci september 2004 nás navždy opustili títo občania mesta Nitry:

Mária Adámeková, 74 r., Mikovíniho 2
Mária Kašparová, 60 r., Hydinárska 5
Juraj Kováčik, 73 r., Kupecká 10
Imrich Orda-Oravec, 91 r., Výstavná 11
Jolana Vidrová, 69 r., Hornozoborská 68
Jozef Ďurka, 64 r., Partizánska 93
Alžbeta Mesárošová, 76 r., Párovská 12
Eduard Haver, 81 r., Rybárska 5
MUDr. Juraj Šranko, 76 r., Pánska dolina 9
Ján Balabán, 81 r., Dlhá 31
Helena Gašparíková, 73 r., Dolnočermánska 62
Marta Futasová, 90 r., Benkova 11
Matej Kmeťo, 64 r., Schurmannova 1
Dezider Kollár, 77 r., Nábr. Mládeže 55
Jozefa Blödyová, 67 r., Clementisova 43
Vladimír Bača, 52 r., Potočná 2
Ján Nemček 77 r., Roľnícka 89
Miroslav Šiška, 74 r., Štefánikova 124
Karol Švec, 73 r., Na Priehon 54
Ivan Štefánik, 42 r., Tr. A. Hlinku 34
Ladislav Chovanec, 72 r., Hlavná 808
Viola Lakatošová, 42 r., Borová 20
Etela Mikušová, 89 r., Pod vinohradmi 6
Štefan Škultéty, 67 r., Damborského 7
Tibor Dokupil, 82 r., Východná 4
Oto Koch, 61 r., Tribečská 8
Imrich Orlík, 90 r., Martinská dolina 83
Anton Ehrenhold, 71 r., Párovská 13
Eva Bernáthová, 55 r., Pri strelnici 13
Ivan Rožka, 71 r., Roľnícka 50
Jozef Emmer, 61 r., Za humnami 2
Bohumil Voráček, 55 r., Bizetova 5
Jozef Prepelica, 60 r., Jurkovičova 23
Aurélia Šalátová, 92 r., Párovská 22
Aurélia Beňovská, 91 r., Kláštorská 9
Ján Lacika, 75 r., Nová osada 12
Jozef Vörös, 67 r., Nábr. Mládeže 63

Cyril Kalman, 47 r., Čajkovského 1
Miroslav Novotný, 27 r., Bizetova 17
Ivan Maťašovský, 69 r., Čavojského 9
Pavel Šatura, 93 r., Šulekova 12
Anton Jančo, 78 r., Pekná 30
Viera Hrušovská, 68 r., Hodžova 8
Helena Kusá, 81 r., Považská 14
Mária Depešová, 66 r., Spojovacia 11
Vojtech Hudec, 71 r., Dolnočermánska 62

Povedali si „áno“

4.septembra: Viliam Dalkovič a Veronika Kúseková obaja z Nitry, Branislav Rožár a Martina Andrášiková obaja z Nitry, Milan Dragúň z Bratislavy-Rači a Marcela Moravčíková z Nitry, Pavol Lauko z Nitry a Silvia Gereková z Cabaja-Čápora, Martin Popeláš z Nitry a Marcela Tirolová z Golianova, Radoslav Hradecký a Andrea Šebová obaja z Nitry, Oto Gése a Katarína Kováčová obaja z Nitry, Pavol Obertáš a Katarína Zaujecová obaja z Nitry, Pavol Anđel a Katarína Kollárová obaja z Nitry, Rastislav Kresl a Stanislava Ďurkovičová obaja z Nitry, Peter Frlička a Ľubomíra Kleštincová obaja z Nitry, Michal Karban a Lucia Matiaszková obaja z Nitry.

11.septembra: Adam Zima z Nitry a Zuzana Pintérová z Kostolian pod Tribečom, Ing. Róbert Huljak z Rajca a Mgr. Antónia Solnicová z Vinodolu, Martin Kováč a Lucie Vartíková obaja z Nitry, Peter Letko a Jana Kováčová obaja z Nitry, Ing. Peter Rybár z Mojmíroviec a Ing. Judita Šafáriková z Nitry, Ľuboš Bakita a Dagmar Šimová obaja z Nitry, Miroslav Balažovjeh a Miroslava Galváneková obaja z Nitry, Marek Svitač a Ing. Jana Zemanová obaja z Nitry, Juraj Koprda z Neveríc a Silvia Dobrovodská z Nitry, Richart Gála z Nitry a Zuzana Angelovičová z Lipian, Roman Dodek a Alena Škvarilová obaja z Nitry, Jozef Václavík z Poltára a Martina Srňánková z Nitry.

18.septembra: Rastislav Požgaj z Vrábl'ov a Miroslava Prostredná z Nitry, Juraj Remiar a Martina Adámeková obaja z Nitry, Ondrej Gróf a Zuzana Holanová obaja z Nitry, Jaroslava Pospel zo Šluknova a Lucia Oravcová z Nitry, Radovan Mlynek a Zuzana Ulrichová obaja z Nitry, Štefan Koprda a Martina Flórišová obaja z Nitry, Bc. Štefan Čápek z Nitry a Kristína Odrášková z Hornej Kráľovej, Peter Dudáš z Nitry a Žaneta Ladungová z Branču, František Adamík a Martina Lukáčová obaja z Nitry, Juraj Kupec z Košíc a Miriam Bálešová z Nitry, Maroš Mitter zo Serede a Dušana Zaujcová z Nitry.

24.septembra: Marek Fúska z Nitry a Mária Kočnerová z Veľkého Zálužia. **25.septembra:** Štefan Kálna a Marcela Prípadová obaja z Nitry, Juraj Rís a Petra Volešíniová obaja z Nitry, Peter Kotrla z Nitry a Martina Otrubová z Rastislavíc, Juraj Prekop z Koplastoviec a Eva Slosiarová z Nitry, Peter Hvizdoš z Košíc a Božena Chlpíková z Nitry, Mgr. Ján Farkaš a Mgr. Jana Dandelová obaja z Nitry, Radoslav Hudec z Neveríc a Eva Földešiová z Nitry, Stanislav Kazík a Daniela Lacková obaja z Jelenca, Zdenko Molnár z Nitry a Andrea Šipošová zo Starej Ľubovne, Peter Valent a Zuzana Belanová obaja z Nitry, Peter Mika a Marcela Krseková obaja z Nitry, Jozef Skokan z Alekšínec a Katarína Kostolániová z Nitry, Ing. Slavomír Košecký z Nitry a Mgr. Jana Holková z Bratislavy-Petržalky, Daniel Hollý a Katarína Kettmannová obaja z Nitry, Richart Lauko zo Zbehov a Viktória Földesiová z Nitry, Ing. Milan Kubizniak z Michalovej a Zoja Kanášová z Nitry, **30.septembra:** Igor Skačan a Mária Gaťášová obaja z Vrábľov.

22.strana

Krížom, krážom, pod Zoborom

Myšlienka mesiaca:

Každý deň stretnú človeka, to stačí... No nie v plači. Nie strachopuda, ktorý narieka.

Ján Kostra

Vtip mesiaca:

- **Pani Mária, odkiaľ sa vo vás vzala toľká sila, že sa vám podarilo zadržať páchatel'a?**
- **Ja som si myslela, že je to môj starý a že chce ujsť do krčmy.**

Mestské cintoríny

Cintoríny tvoria súčasť vybavenosti nevýrobných služieb. Na území mesta sa nachádza 15 rôznych cintorínov. Zaplnené až preplnené sú cintoríny - mestský, chrenovský, dražovský, párovský a cintorín Cyrilometodský. Taktiež u ostatných cintorínov bude v pomerne krátkom čase kapacita zaplnená. Z uvedeného pohľadu to znamená riešenie tejto vybavenosti ako základnej, a je nutné rezervovať plochy pre ďalšie rozšírenie, príp. vybudovanie nových cintorínov, vo vzťahu k mestským častiam.

V uplynulých rokoch boli zabezpečené projektové dokumentácie pre realizáciu rozšírenia nasledovných cintorínov: Dražovský cintorín, Cyrilometodský cintorín a Mlynárecký cintorín. Štúdie sa urobili pre rozšírenie a dotvorenie Kyneckého cintorína a dotvorenie nástupných priestorov Mestského cintorína v Nitre.

V súčasnosti Mesto Nitra - referát správy mestského majetku v súčinnosti s odd. územného plánovania a architektúry zabezpečuje vhodnú lokalitu pre rozšírenie cintorína v Dolných Krškanoch.

Text pod snímku na 22.stranu:

Vo štvrtok 7. októbra bolo divadelné štúdio zaplnené do posledného miestečka. Nezainterosovaný človek si mohol myslieť, že sa tu koná premiéra nejakej hry, no mýlil by sa. Dôvodom, prečo sa húfy ľudí hrnuli do útrobov sály, boli oslavy 70. narodenín Evy Ruthovej, predsedníčky Literárneho klubu Janka Jesenského. A že to bola oslava nevídaná, svedčí aj neutíchajúci prúd gratulantov. Jubilantke sa za jej záslužnú prácu na poli kultúry dostalo ocenenia od vd'áčnych obdivovateľov i od samotných tvorcov. Kytice skutočných kvetov, ale i slovných pozdravov prijala napríklad od herečiek Milky Došekovej, Evy Hlaváčovej, Adely Gáborovej, básnika Pavla Stanislava, riaditeľa DAB Jána Grešša, básnika Igora Hochela, archeológa Jozefa Vladára, riaditeľky DMS Drahomíry Pechočiakovej a ďalších desiatok gratulantov. Medzi nimi nechýbal primátor Nitry Ferdinand Vítek. Za elán a neutíchajúcu aktivitu, s ktorou poriada v našom meste literárne večery, jej odovzdal Cenu primátora.

Text a snímka: Ľudmila Synaková

Najpredávanejšie knihy v októbri

Kníhkupectvo Viera, Fraňa Mojtu

Dan Brown	Anjeli a démoni
Dušan Čaplovič	Postavme hrádzu proti SMK
Pavel Dvorák	Stopy dávnej minulosti III.

Dom knihy, Pri synagóge

Berešová	Nová maturita z angličtiny
Dreyer a Schmidt	Lehr und Ubunsbuch
Kolektív autorov	Das Deutschmobil

Kníhkupectvo Pod Vrškom

Paulo Coelho	Alchymista
Maxim E. Matkin	Láska je chyba v programe
Dan Brown	Da Vinciho kód

Remedium, Kupecká ul. 8

Robert Lomaf	Muž, ktorý vynašiel 20. storoči
Alexandra Olejárová	Nová maturita z nemčiny
Dan Brown	Da Vinciho kód

Kníhkupectvo Blaškovič, Štefánikova trieda 41

Meg Cabotová
Dan Brown
James Heriot

Princezná v ružovom
Anjeli a démoni
Zverolekárovi veľkí a malí priatelia

Ambulantné kníhkupectvo AYALA pred Orbisom

Meg Cabotová
Dan Brown
Dan Brown

Princezná v ružovom
Anjeli a démoni
Da Vinciho kód

23 strana

Vínna cesta

Do textu zalomiť logo

Regionálne združenie Dunaj – Váh – Ipeľ sa intenzívne zaoberá myšlienkou realizácie projektu Nitrianskej vínnej cesty, ktorá sa tiahne dvadsiatimi obcami od Komárna cez Štúrovo až k Nitre. Ako si však uvedomuje predseda združenia Mgr. Daniel Balko, realizácia sa nezaobíde bez dôslednej propagácie. Práve preto začiatkom septembra vypravovali na cestu sprievodcu s rovnomeným názvom Nitrianska vínna cesta. Hlavným cieľom projektu je vybudovať desať regionálnych domov, ktoré budú turistom poskytovať potrebné služby. Projekt sa už naplno rozbehne v budúcom roku. (I's)

23.strana

Gitarová hudba

Tretí októbrový týždeň v našom meste už tradične patrí prehliadke klasickej gitary. Tento rok sa uskutočnilo postupne 6 koncertov. Diváci si mohli vypočuť gitarových majstrov z viacerých krajín, ktorí sa predstavili gitarovou klasikou. Škoda, že tomuto festivalu chýbalo o trochu viac propagácie, pretože lístky na jednotlivé festivalové večery neboli k predaju ani deň pred otváracím koncertom. Za roky svojej existencie sa už mohol premeniť na veľkú medzinárodnú prehliadku. (I's)

23.strana

Text k fotke dole

Do posvätného stavu manželského sa v katedrále Nitrianskeho hradu rozhodla vstúpiť i sekretárka primátora Nitry Daniela Lacková. Svoje „áno“ povedala 24. septembra Stanislavovi Kazíkovi z Jelenca. Medzi gratulantmi nemohol chýbať ani primátor Ferdinand Vítek s manželkou Zlaticou, jeho zástupca František Baláz a ďalší zamestnanci mestského úradu, ktorí mladomanželom v novej etape ich života želajú všetko najlepšie.

Text a snímka: (syn)

23.strana

Fejtónovým perom

Pozitívny stres

Koncom októbra, zo soboty do nedele, sme všetci bez výnimky zažili stres. Našťastie pozitívny. Ved' zobudiť sa o hodinu skôr a potom si ešte spokojne hovieť celých 60 minút v teplej posteli je celkom príjemný pocit. V mojom prípade to podstatne horšie býva na jar, keď sa musím preštelovať na život o hodinu skôr. Do pozitívneho postoja ma naladil aj môj sused zhora, ktorý pevne verím, už bude spávať dlhšie. Teším sa na to ako malý chlapec, pretože toto leto som skoro neprežil. Sused halabušil od skorého rána do neskorej noci. Nevie, čo ho to posadlo, ale jeho mimoriadna aktivita ma už vyvádza z miery. So svojou vernou priateľkou zbíjačkou a vrtačkou sa najprv realizoval v kúpeľňovom jadre a vzápätí aj v kuchyni. Do jesene ešte stihol zameniť okná. Moja polovička už nie je taká nežná ako bývala a keď príde od susedov domov, zazerá na mňa ako dračica. Nečudujte sa mi, že na časový posun čakám ako na spasenie. Vnímam to ako pozitívny signál, že príroda sa ukladá na zimný spánok. Vedci tvrdia, že zmena času nemá na psychiku človeka väčší vplyv ako niekoľkodňový dážď alebo búrka. Zmena bytu má na moju ženu vplyv ako hurikány, ktoré sa jašili na Floride. (syn)

P.S. Na území Slovenska bol letný čas po prvý raz zavedený v rokoch 1916 až 1918, neskôr v rokoch 1940 až 1949. Po 30-ročnej prestávke ho zaviedli opäť v roku 1979.

24.-25.strana

Spomienky Jozefa Dóczyho, osobnosti, ktorá neodmysliteľne patrí k Nitre

Doživotne verný jednému divadlu

Narodil som sa 19.novembra 1929 v Nitre. Keď povyrástol z detských nohavíc rodičia rozhodli, že bude z neho obchodník a prihlásili ho do Všeobecného potravného družstva NUPOD. Dva roky sa pripravoval na prácu medzi regálmi a desať rokov (do r. 1945) v ňom aj poctivo pracoval. V úplných začiatkoch svojho „obchodníčenia“ behal po meste na bicykli s krošňou na chrbte a roznášal tovar. „Verte, či neverte,“ spomína na svoje učňovské roky Jozef Dóczy, „bol som v tom období taký vychudnutý, že keď som sa v bielom plášti opásal, vyzeral som ako sladká vianočná pochúťka. Tak ma aj nazvali: Salónka!“

DIVADLO – MOJ ŽIVOT

Prvýkrát sa na dosky, ktoré znamenajú svet postavil v Ochotníckom krúžku tovarišov. Boli to krásne časy. Stávalo sa, že hrával aj ženské postavy, lebo žien - herečiek bolo málo. Potom ho zlanárili do iného ochotníckeho krúžku Nitran, kde hrával spolu s Vojtom Škodom, Danom

Štanclo, manželkou režiséra Jána Kákoša. Režisérom bol Oto Kubíček. U divákov mali obrovský úspech.

ROKY V ZELENOM

V 50-tych rokoch musel absolvovať vojenskú službu. „Priznám sa vám spočiatku to bolo strašné, ale neskôr...? Spýtali sa ich, kto vie spraviť nejakú srandu. Jozef Dóczy sa prihlásil a tým pádom pre neho nastali krajšie časy. Na vojne si založili úderku Chop ráz, inšpirovali sa delostreleckou hantýrkou. Pripravovali program pre dôstojníkov, recitoval, zúčastňoval sa na armádnych súťažiach. Aj vyhral v súťaži a vďaka tomu dostal angažmán do Armádneho divadelného súboru na pražské Vinohrady. Po vojne ho nahovárali, aby v Prahe zostal, ale nedal sa prehovoriť, Nitra ho ťahala domov. Vyhovoril sa fígľom, že nevie dobre povedať české „ř“.

Po vojenčine sa vrátil do ochotníckeho súboru. Tam za ním prišiel osobne Bagar, aby mu ponúkol angažmán. Jeho ponuku dlho zvažoval. Matka bola zásadne proti. Bývali v Hornom meste, kde bolo sídlo arcibiskupa, chodil miništrovať omše a tak sa mu z týchto miest dostalo ponaučenia o herectve, čo je to za remeslo. Napokon ho podporil otec, ktorý bol tiež divadelným ochotníkom.

PRVÉ PROFESIONÁLNE KROKY

Do vtedajšieho nitrianskeho Krajového divadla nastúpil v r. 1955 a hneď mal šťastie na hlavné postavy. Režisér Krivánek ho obsadil do prvej inscenácie Zaľúbenci. Hral sluhu, ktorý povie: „Sím áno, sím nie.“ Režisérovi sa tak zapáčil jeho herecký prejav, že ho napokon obsadil do všetkých troch dejstiev hry, hoci pôvodne mal hrať iba v prvom. Ako spomína, „Nitra ma ako profesionála prijala, musel som však tvrdo drieť, aby som sa dostal na roveň s kolegami, ktorí vyštudovali DAMU.“

Pôsobenie v krajovom divadle, to boli neustále zájazdy. Do mesiaca sme aj tridsaťkrát hrali mimo Nitry. Dovedna účinkoval v 150 postavách. „Neviem, čím to bolo,“ hovorí, „ale išiel som z hry do hry – Husári, Drotár, Heš, zubatá, heš, Ja, stará mama, Ilika a Ilarion, Luigiho srdce, Malomeštiakova svadba... Vymenovať ich všetky, to je nad moje sily.“ Jozef Dóczy dostal aj ocenenie Zaslúžilý umelec.

POPULARITU ROBÍ TELEVÍZIA

„Priznajme si, bez televízie by nás – hercov, ľudia nepoznali. Hral som v mnohých televíznych inscenáciách, v rozprávkach, aj vo filmoch. K najväčšej popularite mi pomohla postava Moráka v Svákovi Raganovi. Hral som aj vo filme Adam Šangala,“ spomína s úsmevom jemu typickým Jozef Dóczy. Po divadle dodnes koluje historka o tom, ako ho volali na Kolíbu. „Nevedel som, o čo ide, ale šiel som tam. Až na mieste som sa dozvedel, že sa mám zúčastniť na konkurze do amerického filmu. Okrem mňa čakalo ďalších 12 hercov. Všetci si cvičili anglickú výslovnosť. No keď som sa dozvedel, že mám byť v komparze a povedať jedno slovo, zdvihol som sa a odišiel som preč.“

JESEŇ ŽIVOTA

„Ani sa mi už nechce veriť, že mám na krku sedemdesiat päťku,“ povzdychne si a pokračuje, „staroba nenechá na seba ani na chvíľu zabudnúť. No kým mi ešte pamäť ako tak slúži, rád si zahrám. Režiséri na mňa našťastie nezabudli. A diváci ma potleskom ocenia. Keby dnes ku mne prišla zázračná víla a spýtala by sa ma, čo si želim, tak by som jej riekol, že chcem mať štyridsať. Celkom rád by som sa vrátil o tých 25 rokov späť a ešte si to všetko prežil – a najmä vychutnal. Moju rodinu a moju profesiu. Jeseň života mi pripomína jeseň v mojom vinohrade na Zobore.“

Mladým závidím ich mladosť a elán. A čo by som im odkázal? Keď budete utekať, pokojne nechajte starých vzadu. Berte len ich skúsenosti, tie sa vám istotne zídu.

Ľudmila Synaková

Text pod snímky:

Moderátorka STV Jana Majeská patrí k hercovým obdivovateľkám.

Text pod foto:

Jozef Dóczy v jednej z intímnych chvíľok so synom Jaroslavom a nevestou.

Snímky: autorka

26.strana

Spomienky na bývalú nitriansku rieču atrakciu

Dve vody alebo „két víz“

Keď v dávnych, pradávnych časoch rieka Nitra prameniaca v južných svahoch Malej Fatry pod Reváňom si razila cestu k juhu, pred územím budúceho mesta Nitry sa jej do cesty postavil mohutný vysoký skalný útvar – dnešná historická dominanta tohto mesta – hradný areál s katedrálou a Horným mestom. Táto prekážka prinútila rieku obísť ju veľkým oblúkom, aby na juhovýchodnej strane mohla pokračovať na svojej večnej púti na juh smerom k Dunaju. V tomto oblúku sa riečny tok spomalil, vytváral väčšie či menšie meandre. Koryto rieky malo rôznu šírku, jeho hĺbku ovplyvňovala navážka piesku, štrku, ba aj kameniva. Oblúk brzdil rýchlejší odtok jarňných vôd valiacich sa na Nitru zo severných oblastí a spôsoboval rozsiahle povodne s následnými veľkými škodami. Veď povážzte, ešte v 20-tych rokoch sa z Podzámskej ulice vychádzalo na člnoch alebo na pontónoch.

Prvé pokusy zmierniť škody, vytvárané týmto riečnym oblúkom, a využiť ho po ekonomickej stránke, zapadajú do začiatku 18. storočia, keď vykopali kanálu, spájajúci dve krídla tohto vodného oblúka. Toto účelné opatrenie opisuje biskupsko-župný úradník. Vznikol tak rozsiahly ostrov, ktorý umožňoval využitie vodnej sily. Ovplynili to aj zmenené spoločenské pomery. Hrad dohral svoju strategickú úlohu a po úprave kanálu pri ňom, s využitím jeho vodnej sily ako pohonu, postavili štvorkolesový mlyn. Roku 1738 tu stála už aj valcha – zariadenie na zhusťovanie a splstnenie vlnenej látky – a krátko na to vznikol pivovar a pálenica. Výkopom kanálu sa vytvoril ostrov – síhoť o rozlohe okolo 15 hektárov, ktorý bol biskupským majetkom a slúžil na pestovanie zeleniny. Časté povodne spôsobili, že ostrov zarástol burinou a postupne zanikli aj spomenuté vodné zariadenia. Až koncom 19. storočia došlo k rozšíreniu kanálu a k takej terénnej úprave, že od západného krídla starého koryta vo vzdialenosti asi 300 metrov mohol byť vodným spádom poháňaný výkonný mlyn. Roku 1984 bol postavený Aujeszkého turbínový mlyn s vysokými budovami zaberajúcimi obe strany riečného náhonu. Terénne úpravy zmenili aj ďalší tok náhonu, pod mlynom vznikla široká vodná priehľbeň a rozšírený náhon miernym oblúkom a pomalším tokom pokračoval do východného krídla starého koryta do určitej vzdialenosti súbežne tak, že na juhovýchodnej strane ostrova – síhote vznikol pozdĺžny výbežok, pred ktorým sa stretli vody starého koryta.

V tom čase názvy ulíc a iných priestorov boli označené po maďarsky. Ostrovny výbežok, často používaný rybármi, bol pitoreskne pomenovaný povestným „két víz“.

Po prevrate a vzniku Československej republiky boli ulice a námestia premenované po slovensky a ostrovny výbežok sa stal známym ako „dve vody“ namiesto vhodnejšieho znenia „u dvoch vôd“. Povest' a význam dvojvodového výbežku spočívali v rôznych jeho využitelných výhodách. Vodný tok medzi mlynom bol pomalý až temer stojatý, padalo doňho množstvo mlynského odpadu. Toto umelé koryto bolo bohato zarybnené, živilo viacerých rybárov, ktorým padlo do sietí a udíc nadmieru belíc, podustiev, jalcov a mrien tvoriacich potravu dravých šťúk a sumcov. Zriedkavosťou nebol úlovok 5 až 6 kg šťuky. Ba dvom rybárom Gondovi a Gogovi sa podarilo uloviť dvoch sumcov. Mali strašidelné hlavy a naplnili celé korytá. Obdivovať sa ich zbehli ľudia zo všetkých okolitých ulíc. Výbežok slúžil aj ako malý prístav pre člny, ktorých sa niekedy aj stovka plavila po rieke, najviac ich bolo na brehu podzámskych ovocných a zeleninových záhrad. Športovci zo sihoťských futbalových ihrísk v tom čase používali čisté vody pri výbežku ako kúpalisko. To všetko prispelo k dobrej povesti výbežku „dve vody“.

Časté povodne zaplavujúce Sihoť, Podzámsku ulicu so záhradami a okolité priestory a lúky najmä škodlivejšia v roku 1931 prinútili mestské a štátne orgány koncom 30-tych rokov k rozsiahlej regulácii rieky v oblasti mesta, koryto rieky od dvojvodového výbežku bolo posunuté asi o 100 m k východu, v dôsledku čoho zanikol chýrny dvojvodový výbežok. Jeho povestná minulosť si však zaslúži našu spomienku.

JUDr. Štefan Valent

27.strana

Jubileum univerzity

Univerzita Konštantína Filozofa (UKF) v Nitre oslávila 45 rokov svojho založenia. Základom dnešnej UKF bol Pedagogický inštitút, otvorený v roku 1959 v Nitre. V spomínanom roku zasadlo do učebni jeho 6 katedier 316 poslucháčov, ktorých prípravu zabezpečovalo 34 učiteľov. Dnes študuje na piatich fakultách univerzity približne 12 tisíc poslucháčov, škola má vyše tisíc pedagogických, výskumných a vedeckých pracovníkov, k jej akademickej rodine sa hlási aj 1400 zdravotníkov z Fakultnej nemocnice v Nitre. Rektor Daniel Klivanec pri hodnotení uplynulých desaťročí vyzdvihol najmä odbornú prípravu niekoľkých generácií slovenských učiteľov, osobitné poslanie univerzity vo vzdelávaní pedagógov pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín, vedeckú činnosť univerzitných vedeckých a výskumných ústavov a medzinárodnú spoluprácu univerzity. V súčasnosti sa na UKF v Nitre ročne hlási 6 až 8 tisíc maturantov, z ktorých však škola z kapacitných dôvodov môže prijať asi 2500. (fš)

27.strana

Hobitovo putovanie po Starom divadle v Nitre

Tolkienovská poetika

V nitrianskom Starom divadle pripravili na nedeľu 3. októbra premiéru inscenácie s dlhým názvom HOBIT alebo o hobitovi Bilbovi najväčšom z rodu Banginsov. Rozprávka vznikla podľa dramatisácie rovnomennej knihy J. R. R. Tolkiena.

Zaujímavý pokus tvorcov zo Starého divadla je rozprávaním o tom, ako sa vážený a ctený hobit Bilbo Bagins neočakávanou náhodou zaplietol do dobrodružstva a potom zistil, že robí a hovorí úplne nepochopiteľné veci. Príbeh Tolkienovho Hobita hovorí o úplne obyčajnom človeku, ktorý keď nesedí doma, dokáže ohromné veci až sa mu napokon podarí prekonať samého seba. Pri sledovaní tohto zaujímavého príbehu zistíte, že keby nebolo Bilba Baginsa, nebolo by ani Pána prsteňov.

Podľa dramaturgičky divadla Veroniky Gabčíkovej, s myšlienkou naštudovať predstavenie podľa námetu menej známej Tolkienovej knihy Hobit sa pohrávali ešte na začiatku minulej sezóny. Lenže predstavy sú zvyčajne vždy jednoduchšie, než skutočná realizácia. Režisér Ondrej Spišák si splnil svoj dlhoročný sen, keď sa rozhodol upraviť ju do divadelnej podoby. I on si pritom dobre uvedomoval, že v divadle nemá šancu konkurovať filmovému plátnu a rozličným trikmi, ktoré vedú dokonale zaujať diváka, no zo svojho plánu nezľavil. Zrodu inscenácie tak predchádzali dlhé prípravy. Režisér Spišák hovorí, že nitriansky Hobit nie je realistický tak ako vo filme. Divadelníci nechávajú všetko na diváka. Záleží len od neho samotného, ako si pri sledovaní príbehu nechá popustiť vlastnú uzdu svojej fantázie.

Podľa vyjadrenia tvorcov, do príbehu sa im podarilo vniesť poriadny kúsok typickej Tolkienovskej poetiky. Spoločne s poéziou na scéne dominujú. Predstavenie trvá niečo vyše hodiny a tvorcovia veria, že sa im deti podarilo zaujať a že vydržia sledovať Hobitovo putovanie za pokladom. (sy)

Divadelný hit norway.today

Súčasný divadelný hit európskych javísk norway.today – tragický príbeh Romea a Júlie 21. storočia uvedie v celoslovenskej premiére 16. decembra Divadlo Andreja Bagara.

Trojmesačná príprava komornej inscenácie sa začala prvou čítacou skúškou začiatkom októbra. K napísaniu tejto hry autora Igora Bauersimu inšpirovala skutočná udalosť: 24-ročný Nór a 17-ročná Rakúšanka sa zoznámili v internetovom chat-roome, určenom pre osoby so samovražednými sklonsmi. Obaja spoločne naplánovali a neskôr aj zrealizovali dobrovoľnú smrť skokom zo šesťstometrového útesu nad jedným nórsym fjordom. Inscenácia „norway.today“ bola počas dvoch rokov preložená do pätnástich jazykov, stala sa najhranejšou súčasťou hrou v nemecky hovoriacom svete a jej autora Igora Bauersima katapultovala zo skromného prostredia nezávislého divadla medzi najžiadanejších dramatikov a režisérov bohatých nemeckých mestských a štátnych divadiel. V nitrianskom divadle sa pod režijným vedením Vladislavy Fekete v hlavných úlohách predstavujú Juraj Hrčka a Zuzana Moravcová. (hk)

28.-29. strana

Letecký konštruktér, učiteľ a priekopník športového motorizmu **Životný príbeh Miloša Mičíka**

V tomto roku (17.mája 1994) uplynulo desať rokov od úmrtia významného občana nášho mesta, leteckého konštruktéra, športového pilota, učiteľa a priekopníka športového motorizmu Miloša Mičíka. V roku 1944 navrhol a zostrojil svoje prvé miniatúrne motorové lietadlo. Súčasne spolupracoval v projekčnom tíme na konštrukcii dvojsedadlového vetroňa KSM – 1. Prišiel „vítazný február“ a s ním zákaz súkromného lietania, preto sa v 50. rokoch minulého storočia preorientoval na rýchlostné športové vozidlá a stal sa niekoľkonásobným víťazom mnohých rýchlostných cestných motocyklových pretekov. V r. 1954 štartoval ako prvý Slovak na Veľkej cene Československa na automobile vlastnej konštrukcie. Vychoval mnoho mladých športových pretekárov ale tiež vynikajúcich mechanikov.

Miloš Jozef Mičík sa narodil ako prvý syn 26. 3. 1921 v Martine - Jahodníku v rodine bankového úradníka (otec Miloš Emil, matka Mária rod. Darul'ová). Milošovo detstvo bolo poznačené častým sťahovaním rodiny v dôsledku kariérneho postupu otca (Mukačevo 1921, Košice 1923, Praha 1926, Košice 1928). Po skončení základnej školy pokračoval na reálke, kde navštevoval modelársky krúžok (Masarykova letecká liga). Jeho otec úspešne postupoval v kariére a tak ho vymenovali za riaditeľa filiálky Národnej banky v B. Bystrici (1931). Nasledovalo ďalšie sťahovanie a zároveň prestup na gymnázium, ale po 5. ročníku prestupuje na Strednú priemyselnú školu strojnícku, kde našiel možnosti študovať konštrukciu a teóriu lietania. Jeho modeli lietadiel získali na výstave v Zlíne striebornú medailu a vybrali ich na medzinárodnú výstavu do Belehradu. V B. Bystrici absolvoval základy plachtárskeho lietania. Po ukončení 3.ročníka odchádza na bratislavskú priemyslovku, kde zmaturoval s vyznamenaním. Na jeseň r. 1941 sa zapísal na Slovenskú vysokú školu technickú v Bratislave. Tu začal so stavbou lietadla vlastnej konštrukcie, čo si vyžadovalo mnoho času. Okrem toho pôsobil ako redaktor v časopise Slovenské krídla, bol spoluautorom príručky pre leteckých modelárov Krídla mladých, ktoré vyšli v náklade 15 000 výtlačkov. Pre nevšedný záujem o letectvo a solídne znalosti z konštrukcie ľahkých lietadiel si ho všimol dekan fakulty Ing. Gonda. Na jeho príhovor ho prijali do prvého kurzu slovenských pilotov motorového lietania na letisku Vajnory. V r. 1942 v Nitre otvorili továreň na lietadlá Mráz. Na odporúčenie dekana sem prichádza na prázdninovú prax. Počas praxe (1.7. - 31.10.1942) sa v nitrianskom Aeroklube zdokonalil v pilotovaní a celý čas praxe využil na skonštruovanie lietadielka. Nákrasy a výpočty dokončil v Bratislave a 23. januára 1943 ich predložil stavebnému dozoru, ktorý aerodynamické a pevnostné skúšky schválil. Potom už nič nebránilo stavbe lietadielka. Nasledujúcu prax (1943) opäť vykonával v Nitre vo firme Mráza. Našiel si tu priateľov a horlivcov, ktorí mu po pracovnom čase pomáhali s konštrukciou draka. Po peripetiách sa lietadlo podarilo po častiach dopraviť do Bratislavy, do dielne na výrobu klzákov SG – 38. Nasledujúci rok už viacej chodil do dielne ako na prednášky SVŠT. Prvé zalietanie lietadla označeného MiMi - 2 – SŠ vykonal vojenský pilot Jozef Holka, druhý let šéfpilot Jozef Buchel.

Na letné prázdniny odišiel k svojej rodine do Martina, kde ho zastihlo SNP. Na základe mobilizačnej vyhlášky sa chcel prihlásiť na letisku Tri duby, ale nikdy sa tam nedostal. S povstaleckým vojskom ustupoval pred nemeckými prenasledovateľmi, až ho 11. novembra 1944 zajali a poslali do koncentračného tábora v Nemecku. Tam sa pri rozdeľovaní zajatcov do práce prihlásil ako letecký mechanik, preto ho zadelili do továrne Schneider (Trebies v Turínsku), kde sa vyrábali krídla pre lietajúce strely V – 1. Po skončení vojny sa okľukou dostal cez Prahu a Olomouc bez ujmy domov, kde sa krátko nato uchádzal o miesto leteckého konštruktéra v Nitre u Mráza. Nastúpil ako vedúci leteckej časti prevádzky, kde dorábali vetrone Kranich. I tu sa zaslúžil o viaceré technické zlepšenia. Pracoval aj na vlastnom projekte vetroňa MiMi - 3 – Šidlo. Na jar r. 1946 bol povolaný na základnú vojenskú službu, ktorá mu však pre účasť v povstaní skrátili na 5 mesiacov (dôstojnícka škola v Olomouci). Keďže bolo potrebné dokončievať výkresy často dochádzal do Nitry. Vetroň, ktorý mal veľmi dobré letové vlastnosti, zalietaval jeho brat Ivan. Továreň Mráz si objednala 50 týchto vetroňov. Žiaľ, ďalší osud Šidla sa nadobro spojil s firmou Mráz, ktorá skrachovala a smelé plány sa tak rozplynuli. V decembri 1947 sa Miloš Mičík rozhodol pokračovať vo výrobe sám a preto založil súkromný podnik Aero Mičík – Nitra so sídlom na Cabajskej ceste. Mnohí pamätníci spomínajú na rozobrané motorové lietadlo Zobor I umiestnené nad montážnou halou. Prišiel však február 1948 a s ním zákaz súkromného podnikania v leteckej výrobe. Firma sa preto preorientovala na opravu automobilov. V r. 1951 firma znárodnili a zmenili na Autorenovu, z ktorej M. Mičík prešiel za vedúceho Autoškoly v Nitre, neskôr za športového referenta Automotoklubu Zväzarmu a potom za školiteľa na podnikových školách. Pôsobil aj ako učiteľ na Učňovskej škole v Nitre pre odbor auto mechaniky, nakoniec bol profesorom na Večernej škole pre pracujúcich - strojníckej priemyslovky v Nitre.

Keď už nemohol lietať, presedlal na motorizmus. Svoju konštruktérsku schopnosť prejavil na stavbe závodných motocyklov a automobilov. Zostrojil vlastný závodný automobil označený MiMi, ktorý mal ušľachtilý aerodynamický tvar a vďaka použitiu ľahkých kovov znížil jeho hmotnosť o 60 kg oproti limitu 400 kg. Chladiaci systém využíval duralové trubky nosnej konštrukcie na cirkuláciu kvapaliny. S týmto automobilom v r. 1954 štartoval na Veľkej cene Československa. Posledný závodný automobil Formula Junior F-3 bol postavený z posledného leteckého materiálu, ktorý mu zostal. Formulu skompletizovali v kabinete strojníckej priemyslovky. Auto vynikalo nízkou váhou a aerodynamickým tvarom, vymodelovaným skúseným leteckým konštruktérom. Pri realizácii jeho pretekárskych áut mu pomáhali kpt. Jaroslav Prochádzka, Miroslav Kočíš, Viliam Kapusta, Pavol Nitriansky a Pavol Šavrtka.

Pre jeho teoretické ale aj bohaté praktické skúsenosti bol neprestajne obklopený motoristickou mládežou. Ak bol Miloš Mičík dobrým bezmotorovým a motorovým pilotom, tak potom v odbore leteckých konštrukcií na slovo vzatým odborníkom, vynikajúcim motoristickým pretekárom, učiteľom, obetavým radcom, ochotným pomocníkom uznávaným celou športovou verejnosťou. Jeho rady a pomoc vyhľadávali mnohí pretekári. V jeho blízkosti sa denne pohybovali pretekári a mechanici takých mien ako Ferdinand Sloboda, Anton Barborík, Ladislav Bolech, Jozef Bosák, Ján Molnár, Ján Vereš, Ladislav Haringa, Jozef Šumichrast a Ján Vachal. Pre každého si našiel čas, jeho dielňu často navštevovali a problémy sa riešili niekedy až do neskorej noci. Patril k prvým iniciátorom cestných motocyklových pretekov v našom meste. Toto je životný príbeh nášho spoluobčana, približuje spomienku na vynikajúceho a talentovaného konštruktéra, športového pretekára, ktorý rozvinul motoristický šport v našom regióne a pričínal sa o úspechy nitrianskych pretekárov. Ing. Štefan Košovan

30.strana

Bernolák sa vrátil do Nitry

Po vyše dvesto rokoch Anton Bernolák už po druhýkrát v poslednom desaťročí prichádza do Pribinovho mesta pod Zoborom, aby pripomenul novým generáciám obyvateľov tohto staroslávného mesta Slovenov, žijúcim už vo svojom vlastnom štáte (o čom sa Bernolákovi ani len nespívalo!), že to bol práve on, čo položil základy novodobého duchovného rozvoja Slovákov cez vlastnú literatúru, vzdelanosť a kultúru prvou kodifikáciou spisovnej slovenčiny. V r. 1997 bol v Bernolákovom internáte na SPU odhalený basreliéf Antona Bernoláka a 1. októbra t. r. v Teologickom inštitúte sv. Gorazda v Nitre vo vestibule Veľkého seminára v Hornom meste bola slávnostne odhalená jeho busta.

Kto príde na Pribinovo námestie, určite si všimne mramorovú pamätnú tabuľu na hornej strane priečelia budovy Veľkého seminára, venovanú nitrianskym členom Prvého pobočného stánku Slovenského učeného tovaríšstva, založeného Bernolákom v r. 1792. Boli to predovšetkým katolícki kňazi, činní v seminári a na biskupskom úrade v Nitre, ktorí venovali svoje sily a neraz i svoje finančné prostriedky na rozvoj slovenského písomníctva, vydávanie ľudovýchovnej literatúry a na šírenie spisovného jazyka v širokých vrstvách slovenskej pospolitosti. V tejto súvislosti opäť a opäť sa vynára otázka: Prečo Bernolák ako stredoslovák s pekným melodickým oravským nárečím, ktorým sa mu od malička prihovárala jeho matka, použil za základ svojej spisovnej slovenčiny práve tvrdé západoslovenské nárečie, ktoré takým zostalo až dodnes. Odpoveď je veľmi jednoduchá. Základom spisovného jazyka mohla sa stať iba reč, kultivovaná intelektuálnym kultúrnym prostredím a takéto prostredie vytvárala Trnavská univerzita, neskôr Bratislava, kam sa presunulo ťažisko intelektuálneho a kultúrneho života po presťahovaní univerzity do Budína. V 17. a v 18. str. sa v tom čase hovorilo a písalo prevažne po latinsky, nemecky a po slovensky. Stredné Slovensko malo síce v tom istom čase práve tak (a v technických odboroch ešte viacej!) rozvinuté školstvo, dokonca aj vedecký výskum a odbornú terminológiu, ale všetko sa to odohrávalo v Banskej Štiavnici a v stredoslovenských banských mestách v jazykovom prostredí nemeckom. Po dvoch generáciách bernolákovcov nastúpila revolučná skupina štúrovcov, ktorá nadviazala - ako to jej členovia sami priznávali - na svojich predchodcov, najmä na veľkolepé literárne dielo Jána Hollého. Stalo sa tak preto, že tak ako Ján Hollý v krásnej literatúre, tak aj Juraj Fándly v odbornej literatúre a iní bernolákovci svojou tvorbou potvrdili všetkým slovenským vzdelancom, ktorí sa pridrižovali češtiny, že slovenčina je schopným jazykovým nástrojom pre literatúru každého druhu, rovnocenným s češtinou a s inými európskymi jazykmi. Vplyv štúrovcov, ktorý vyústil do hodžovsko-hattalovskej reformy už daný spisovný jazyk v jeho lexikálnom základe, danom veľkolepým Bernolákovým Slovárom, v zásade nemenil, iba doplňoval.

Všetky tieto otázky boli predmetom referátov a vystúpení v úvodnom seminári. Na prvom mieste treba uviesť rektora Inštitútu ThDr. Mariana Šurába, ktorý ako predstaviteľ hostiteľskej inštitúcie otvoril slávnostné zasadnutie a privítal hostí. Hlavný referát, venovaný pôsobeniu nitrianskych bernolákovcov a ich vplyvu na rozvoj národnej kultúry na prelome 18. a 19. storočia predniesla PhDr. Mária Hlavatá. Zhromaždenie pozdravil aj podpredseda Slovenskej ligy v Amerike Ivan S. Kralik, ktorý - hoci sa narodil v USA - predniesol svoj pozdrav v peknej slovenčine. Zasadnutie viedol predseda BS v Nitre Ing. Michal Tarabčák. Po slávnostnom akte odhalenia busty geniálneho Slováka z dielne akad. sochára Lettricha, ktorý uskutočnil rektor, ThDr. Marian Šuráb s podpredsedom BS v Nitre Ing. Ivanom Lidayom. Potom sa v spoločenskej miestnosti Inštitútu rozvinula živá debata, v ktorej dominovala myšlienka, že táto významná kultúrna udalosť sa udiala na správnom mieste, späť s osudmi bernolákovcov, za čo patrí vďaka predstaviteľom Teologického inštitútu,

31.strana

Zrkadlá Márie Žilíkovej

Pri príležitosti konania festivalu Divadelná Nitra sa v priestoroch Art Galérie na Kupeckej ulici v Nitre konala výstava nitrianskej výtvarníčky Márie Žilíkovej – Herodekovej.

Umelkyňa, ktorá pôsobí ako scénická výtvarníčka v nitrianskom Starom divadle, je rodáčkou z Partizánskeho, no mestu pod Zoborom zasvätila celý svoj profesionálny život. Študovala na SUPŠ v Uherskom Hradišti a na Divadelnej akadémii umení v Prahe. Verejnosti sa predstavila na viacerých individuálnych a kolektívnych výstavách.

Prostredníctvom tejto výstavy s názvom Zrkadlá z divadla, autorka pozýva na prechádzku do sveta podmaneného a ovplyvneného divadelným umením. Ako na vernisáži uviedla kurátorka Eva Kapsová, Máriine zrkadlá nemajú výlučne ženský pohľad a ženský tón. Hlavnými postavami „predstavenia v zrkadlách“ a okolo nich sú anjeli a čerti. U Márie Žilíkovej sú tieto postavy archetypálnym leitmotívom, ktorým sa prihovára divákovi viacerých svojich výstav na Slovensku a zvlášť v domovskej Nitre. Anjel a čert vyjadruje ambivalenciu ľudskej povahy, podstaty ľudskeho, v ktorom je zároveň dobré aj zlé zameniteľné a niekedy „nie rozhodnuteľné“: anjeli s rožkami a milí čerti. V nich, ale aj v ostatných veciach a vecičkách sveta, ktoré autorka vyhľadáva, ale aj náhodne nachádza a v ktorých vzhliadne svoj nový účel pre ich zasadenie do výtvarných objektov. Tu odráža svoje predstavy a túžby, cez ne sa sponď ako v zrkadle, životu. V jej zrkadlách a objektoch nemôžeme vidieť len dekoratívny alebo účelový predmet, ale umelecký obraz – objekt, ktorého súčasťou je zrkadliaca plocha. Významové odkazy naznačené drobnými predmetmi (ready made), ktorými je zrkadlový objekt „vyskladany“ sa tak stáva príťažlivou výpoveďou o svete nielen v zrkadle a pred zrkadlom. Na výstave nájdete Zrkadlo večnej mladosti, Zrkadlo Svätoplukovej manželky, Zrkadlo pre ranné vtáča, ale aj zrkadlo, ktoré hlása – Teď kráľovnou jsem já. (sy)

32. strana

Nitrianska školská liga

Jednou z ďalších významných aktivít, ktorou podporuje Mesto Nitra športovanie detí a mládeže, je otvorenie Nitrianskej školskej ligy, súťaže základných škôl a osemročných gymnázií o „najšportovejšiu“ školu mesta Nitry. V spolupráci s občianskym združením Nitrianska školská liga sa podarilo zapojiť do tohto projektu 18 škôl, ktoré súťažia medzi sebou vo vybíjanej, hádzanej, volejbale, basketbale a futbale. Hlavným poslaním Nitrianskej školskej ligy je zapojiť do pravidelného športovania čo najväčší počet detí a mládeže nitrianskych škôl a naučiť ich základom kolektívnych športových hier. Keďže pre deti v tomto veku je charakteristická črta súťaživosti, bude sa vyhodnocovať a bodovať umiestnenie v každej súťaži a najúspešnejšou školou sa stane tá, ktorá získa najviac bodov zo všetkých súťaží dokopy.

Súťažit' dostali možnosť doslova všetci od maličkých druháčikov, tretiačikov vo vybíjanej až po vytiahnutých deviatakov vo volejbale. Zaujímavosťou je štart zmiešaných družstiev chlapcov a dievčat vo všetkých športoch s výnimkou futbalu, čo prispieva k ich lepšiemu spoznávaníu a vzájomnému pochopeníu.

Už prvé turnaje ukázali, že ich táto súťaž oslovila a tešia sa na ďalšie zápolenia. V priebehu školského roka sa uskutoční ešte 5-6 turnajov v každej kategórii s play-off vyvrcholením. Slávnostné vyhodnotenie a odovzdanie cien spojené s kultúrnym programom plánujeme uskutočniť v máji, resp. v júni budúceho roku.

Slavo Varga, predseda OZ NŠL

32.strana

Športový deň nitrianskych základných škôl

Pod záštitou primátora mesta Nitry Ferdinanda Víteka sa v piatok 1. októbra uskutočnil športový deň nitrianskych základných škôl. Všetky základné školy v meste Nitra prijali výzvu primátora mesta Nitry a zapojili sa do Športového dňa nitrianskych ZŠ, ktorý bol súčasťou bohatej ponuky programu Dní športu 2004. Päť škôl sa podujalo zorganizovať súťaže aj pre družstvá a jednotlivcov z ostatných škôl. V ZŠ Dražovce sa uskutočnila streľba vo vzduchovky, v ZŠ na Fatranskej ulici maratón v aerobiku, v ZŠ na Krčméryho ulici turnaj vo florbale, v ZŠ na Nábřeží mládeže sa súťažilo v pretláčaní rukou a v netradičnom päťboji jednotlivcov, v ZŠ na Beethovenovej ulici bol turnaj vo vybíjanej dievčat 8. a 9.ročníkov.

Víťazi kolektívnych športov obdržali poháre a jednotlivci medaily a diplomy, ktoré poskytlo Mesto Nitra. Organizátori – ZŠ, pripravili a zabezpečili jednotlivé súťaže na veľmi dobrej úrovni. Všetky ZŠ v našom meste osobne navštívili v tento deň Ferdinand Vítek, primátor mesta Nitry a Miloš Dovičovič, zástupca primátora mesta Nitry, ktorí odovzdali školám balíky športových potrieb v celkovej hodnote 99 890 Sk. S potešením môžeme konštatovať, že 2. ročník podujatia sa stretol s veľmi dobrou odozvou u žiakov i pedagógov ZŠ.

Pešia zóna bola v tento deň dejiskom **Behu Terryho Foxa**, ktorým si účastníci pripomenuli a vyjadrili úctu mladíkovi, ktorý bojoval so zákernou rakovinou. Žiakov ZŠ, ktorí prišli absolvovať symbolickú trať, odštartoval Ferdinand Vítek, primátor mesta Nitry, ktorý zároveň prestrihnutím pásky odštartoval aj 3. ročník bežeckého podujatia Corida, v ktorom súťažilo 462 žiakov. Popoludní, síce už s menším počtom účastníkov, sa konalo podujatie pre ostatné, vyššie vekové kategórie.

Mariana Krajmerová